

ผลงานเชิงวิเคราะห์

กระบวนการการผลิตรายการเพื่อการศึกษา ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

กรณีศึกษาชุดวิชา 99321

การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ

จัดทำโดย

นางสาววรรณวิสา หมุกกลาง

นักวิชาการศึกษา ระดับปฏิบัติการ
สำนักเทคโนโลยีการศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผลงานเชิงวิเคราะห์

เรื่อง

กระบวนการการผลิตรายการเพื่อการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กรณีศึกษา ชุดวิชา 99321

การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ

โดย

นางสาววรรณวิสา หมุกกลาง

นักวิชาการศึกษา ปฏิบัติการ

สำนักเทคโนโลยีการศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

คำนำ

การวิเคราะห์กระบวนการการผลิตรายการเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กรณีศึกษา ชุตวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุเป็นการศึกษาข้อมูลในการผลิตรายการเพื่อการศึกษา ซึ่งใช้กระบวนการของการ ADDIE model ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนการวิเคราะห์ (Analysis) 2) ขั้นตอนการออกแบบ (Design) 3) ขั้นตอนการพัฒนา (Development) 4) ขั้นตอนการนำไปใช้ (Implementation) และ 5) ขั้นตอนการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งมีความสำคัญต่อกระบวนการผลิตรายการ อันเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถวางแผนการทำงานได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น การวิเคราะห์กระบวนการผลิตรายการเพื่อศึกษานี้ จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับการใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการผลิตรายการเพื่อการศึกษาที่มีคุณภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้ชมรายการ

ทั้งนี้ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานการวิเคราะห์เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจและมหาวิทยาลัยต่อไป

นางสาววรรณวิสา หมูกกลาง
สำนักเทคโนโลยีการศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญภาพ	จ
บทที่ 1 บทนำ	1
- ความเป็นมาของการวิเคราะห์	1
- วัตถุประสงค์	2
- ขอบเขตการวิเคราะห์	2
- นิยามศัพท์เฉพาะ	2
- ประโยชน์ที่ได้รับ	3
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
- ตอนที่ 1 การจัดการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	4
- ตอนที่ 2 ชุดวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	6
สำหรับผู้สูงอายุ	
- ตอนที่ 3 กระบวนการออกแบบ ADDIE Model	8
- ตอนที่ 4 กระบวนการผลิตรายการเพื่อการศึกษา	9
- ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
บทที่ 3 วิธีการวิเคราะห์	14
- ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ (Analyze)	15
- ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบ (Design)	15
- ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนา (Development)	15
- ขั้นตอนที่ 4 นำไปใช้ (Implementation)	16
- ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผล (Evaluate)	16
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์	18
- การวิเคราะห์กระบวนการผลิตรายการตามกระบวนการของ ADDIE Model	18
- ผลการวิเคราะห์กระบวนการผลิตรายการเพื่อการศึกษา ชุดวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ	20

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	54
- สรุปผลการวิเคราะห์	54
- ข้อเสนอแนะ	55
บรรณานุกรม	57
ภาคผนวก	59
- ภาคผนวก ก	60
- ภาคผนวก ข แบบสอบถามความพึงพอใจ	64
ประวัติผู้เขียน	66

สารบัญตาราง

	หน้า
2.1 รายชื่อหน่วยที่สอน	7
4.1 การเปรียบเทียบกระบวนการดำเนินงานรูปแบบเดิม และกระบวนการ รูปแบบใหม่	19
4.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบของรายการ	21
4.3 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ (Analyze)	24
4.4 แผนปฏิบัติงานชุดวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ	26
4.5 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบ (Design)	27
4.6 แสดงรายการและประเด็นนำเสนอ	40
4.7 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนา (Development)	43
4.8 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนที่ 4 นำไปใช้ (Implementation)	48
4.9 จำนวนผู้เข้าชมรายการทางยูทูป ช่อง STOU Channel	49
4.10 คะแนนความพึงพอใจที่มีต่อรายการ	51
4.11 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผล (Evaluate)	52

สารบัญภาพ

	หน้า
2.1 แผนการจัดการศึกษาทางไกลของ มสธ. ระดับปริญญาตรี	6
3.1 กระบวนการผลิตรายการตามแนวคิดของ ADDIE Model	14
4.1 การกำหนดภาระงาน	23
4.2 แผนผังการทำงานสำหรับการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา	25
4.3 ตัวอย่างการจองห้องบันทึกรายการวิทยุโทรทัศน์	28
4.4 ตัวอย่างผู้แสดงในรายการ	29
4.5 ตัวอย่างฉากสำหรับการถ่ายทำในสตูดิโอ	31
4.6 ตัวอย่างคำขอผลิตสื่อของสำนักเทคโนโลยีการศึกษา	32
4.7 ตัวอย่างไตเติ้ลรายการ	33
4.8 ตัวอย่างกราฟิกรายการ	34
4.9 ตัวอย่างเครดิตท้ายรายการ	35
4.10 อุปกรณ์ประกอบฉากรายการที่ 1	36
4.11 อุปกรณ์ประกอบฉากรายการที่ 2	37
4.12 อุปกรณ์ประกอบฉากรายการที่ 3	38
4.13 อุปกรณ์ประกอบฉากรายการที่ 4	39
4.14 สถานที่ถ่ายทำรายการ	41
4.15 ตัวอย่างการถ่ายทำนอกสถานที่	42
4.16 ตัวอย่างการควบคุมการผลิตในสตูดิโอ	42
4.17 ตัวอย่างแบบประเมินคุณภาพสื่อการศึกษา	45
4.18 รายการเพื่อการศึกษา ชุดวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ	47

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของการวิเคราะห์

การจัดการศึกษาทางไกลของ มสธ. ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเปิดที่ใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกล โดยมีกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันได้โดยอาศัยสื่อประสม ได้แก่ สื่อหลักและสื่อประจำชุดวิชา ในรูปสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อดิจิทัล รวมทั้งกิจกรรมปฏิสัมพันธ์อื่นๆ เพื่อให้ผู้เรียนใช้วิธีการเรียนด้วยตนเองในเวลาและสถานที่ที่สะดวก โดยมหาวิทยาลัยได้พัฒนาระบบการเรียนการสอนมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ นักศึกษาได้รับความสะดวกและเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, เว็บไซต์ สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2567)

สำนักเทคโนโลยีการศึกษาเป็นหน่วยงานในการสนับสนุนภารกิจการขยายและกระจายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชนของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชกับระบบการศึกษาทางไกลที่ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง ภายใต้วิสัยทัศน์ “สร้างสรรค์สื่อทรงคุณค่า พัฒนาบุคลากรมืออาชีพ ผสานเทคโนโลยีเพื่อยกระดับคุณภาพในการทำงานและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต” ด้วยภารกิจตามวิสัยทัศน์ดังกล่าว ผสานกับการก้าวเข้าสู่การเป็นมหาวิทยาลัยดิจิทัล (Digital University) ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญในการดำเนินงานในระยะ 5 ปี ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สำนักเทคโนโลยีการศึกษาจึงปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรและการบริหารงานหน่วยงานภายในสำนักฯ รวมทั้งรูปแบบการผลิตรายการเพื่อการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยและครอบคลุมภารกิจที่รับผิดชอบทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะที่สำคัญของบุคลากร เพื่อนำไปสู่การเป็นผู้เชี่ยวชาญในฐานะผู้สร้างสรรค์และให้บริการด้านดิจิทัลคอนเทนต์ (สำนักเทคโนโลยีการศึกษา, เว็บไซต์ สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2567.) อีกทั้ง สำนักเทคโนโลยีการศึกษา มีการปรับเปลี่ยนการผลิตรายการและเผยแพร่สื่อเพื่อการศึกษาให้สอดคล้องกับทิศทางการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย รวมทั้งสอดคล้องกับการรับและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของนักศึกษาในยุคดิจิทัล และเพิ่มช่องทางการเผยแพร่ในการเข้าถึงสื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัย จึงมีการกำหนดหลักเกณฑ์การผลิตรายการและเผยแพร่สื่อเพื่อการศึกษาและบริการวิชาการแก่สังคม โดยปรับเปลี่ยนการให้บริการสื่อการศึกษาในรูปแบบทีวีดี วีซีดี และซีดีเสียง เป็นการให้บริการสื่อการศึกษาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตผ่านแพลตฟอร์มต่างๆ ที่มหาวิทยาลัยกำหนดเพื่อให้ นักศึกษาสามารถเข้าถึงสื่อการศึกษาได้สะดวกขึ้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2564)

ผู้เขียน ซึ่งเป็นบุคลากรของสำนักเทคโนโลยีการศึกษา ในฐานะนักเทคโนโลยีการศึกษา ปฏิบัติการ เป็นผู้กำกับรายการที่รับผิดชอบดูแลรายละเอียดในขั้นตอนก่อนการผลิตรายการ

การผลิตรายการ และหลังการผลิตรายการของรายการเพื่อการศึกษาประจำชุดวิชา ได้เล็งเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงและพัฒนารูปแบบรายการให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยและความต้องการของนักศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญ จึงสนใจวิเคราะห์กระบวนการผลิตรายการเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช: กรณีศึกษา ชุดวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อเป็นแนวทางในการผลิตรายการเพื่อเป็นประโยชน์กับผู้ผลิตรายการ นักศึกษาและเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนารายการเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์กระบวนการผลิตรายการเพื่อการศึกษา ชุดวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ โดยใช้กระบวนการการของ ADDIE model

ขอบเขตของการวิเคราะห์

1. การวิเคราะห์กระบวนการผลิตรายการเพื่อการศึกษาชุดวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุครั้งนี้ใช้แหล่งข้อมูลจากยูทูป ช่อง STOU Channel ที่เผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2567
2. การประเมินความพึงพอใจเก็บข้อมูลโดยใช้แบบประเมินออนไลน์ผ่าน google form กับนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนชุดวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2564-2566 จำนวนทั้งสิ้น 186 คน โดยนักศึกษาประเมินด้วยความสมัครใจ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 16.66
3. กระบวนการวิเคราะห์รายการเพื่อการศึกษาชุดวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ โดยใช้กระบวนการการของ ADDIE model ซึ่งประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis) 2) ขั้นการออกแบบ (Design) 3) ขั้นการพัฒนา (Development) 4) ขั้นการนำไปใช้ (Implementation) และ 5) ขั้นการประเมินผล (Evaluation)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รายการเพื่อการศึกษา หมายถึง รายการวิทยุโทรทัศน์ที่ผลิตขึ้นมาเพื่อใช้ประกอบการศึกษาประจำชุดวิชา ในระบบการศึกษาทางไกลของ มสธ. จำนวน 4 รายการ ที่มีความยาว 30 นาทีต่อหนึ่งรายการ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นก่อนผลิตรายการ 2) ขั้นการผลิตรายการ และ 3) ขั้นหลังการผลิตรายการ

2. รูปแบบรายการบรรยาย หมายถึง รายการที่มุ่งเน้นการสรุปเนื้อหาหรือเน้นตัว ที่ประกอบด้วยกราฟิก ภาพเคลื่อนไหวประกอบการบรรยาย จำนวน 4 รายการ ความยาวรายการละ 30 นาที

3. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ลงทะเบียนเรียนชุดวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ ใน ปีการศึกษา 2564-2566

4. ผู้ชม หมายถึง ผู้ชมรายการชุดวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ ช่องทางยูทูป ช่อง STOU Channel

5. ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรู้สึกที่มีต่อรายการเพื่อการศึกษาชุดวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ ในด้านเนื้อหา ด้านรูปแบบ รายการ ด้านภาพ วิดีโอหรือเสียง ด้านวิทยากรหรือผู้ร่วมรายการ และด้านประโยชน์ ซึ่งวัดได้จาก แบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้เขียนสร้างขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการออกแบบและพัฒนากระบวนการผลิตรายการเพื่อการศึกษา ชุดวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น

2. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนารายการเพื่อการศึกษาประจำชุดวิชา 99321 การประยุกต์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์กระบวนการผลิตรายการเพื่อการศึกษา ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช :
กรณีศึกษา ชุติวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ ผู้เขียน
แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การจัดการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ตอนที่ 2 ชุติวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ

ตอนที่ 3 กระบวนการออกแบบ ADDIE Model

ตอนที่ 4 กระบวนการผลิตรายการเพื่อการศึกษา

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 การจัดการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

การจัดการศึกษาทางไกลของ มสธ. ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเปิดที่ใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกล โดยมีกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันได้โดยอาศัยสื่อประสม ได้แก่ สื่อหลักและสื่อเสริมเพิ่มเติม ในรูปสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อดิจิทัล รวมทั้งกิจกรรมปฏิสัมพันธ์อื่น ๆ เช่น การสอนเสริม การสัมมนาเสริมและการสัมมนาเข้ม ผู้เรียนจะใช้วิธีการเรียนด้วยตนเองในเวลาและสถานที่ที่สะดวกจากความท้าทายในปัจจุบันและอนาคตทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชจึงจำเป็นต้องพัฒนาระบบการจัดการศึกษาทางไกลให้มีประสิทธิภาพทันสมัย สะดวกเรียนอย่างมีความสุขและสนุกกับการเรียนอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน และได้มีนโยบายการปฏิรูปมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เมื่อ พ.ศ. 2561 เพื่อมุ่งปรับปรุงระบบการศึกษาทางไกลและระบบที่เกี่ยวข้องเพื่อการพัฒนาเทคโนโลยีการศึกษาทางไกลที่สนับสนุนทุกขั้นตอน (<https://www.stou.ac.th/main/StouPlan.html>)

การจัดการเรียนการสอน

แบบจำลองระบบการศึกษาทางไกล มสธ. 2561 เป็นแผนแม่บทของระบบการสอนทางไกลมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และใช้อ้างอิงในการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย โดยได้มีการพัฒนาขึ้นฉบับแรก เมื่อ พ.ศ. 2529 ต่อมาได้มีการปรับปรุงและประกาศใช้เป็นฉบับที่ 2 เมื่อ พ.ศ. 2543 จนกระทั่งในการปฏิรูปการศึกษาของมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2561 จึงได้ปรับปรุง เพื่อให้สอดคล้อง

กับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น โครงสร้างประชากรในสังคมไทย และความก้าวหน้าของเทคโนโลยี

แบบจำลองระบบการศึกษาทางไกล มสธ. 2561 หรือ แผน มสธ. 2561 จำแนกออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับแนวคิด และระดับที่ประยุกต์ให้รองรับการจัดการศึกษาตามระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยในระดับต่าง ๆ คือ ระดับปริญญาตรี ระดับบัณฑิตศึกษาและระดับต่ำกว่าปริญญา โดยให้สามารถรองรับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ตามแผน มสธ. 2561 ที่หลากหลาย คือ สภาพแวดล้อมการศึกษาทางไกล (Open and distance learning environment) สภาพแวดล้อมเสมือนจริง (Virtual learning environment) และสภาพแวดล้อมแบบกิจกรรมร่วมเรียนรู้ (Blended learning environment)

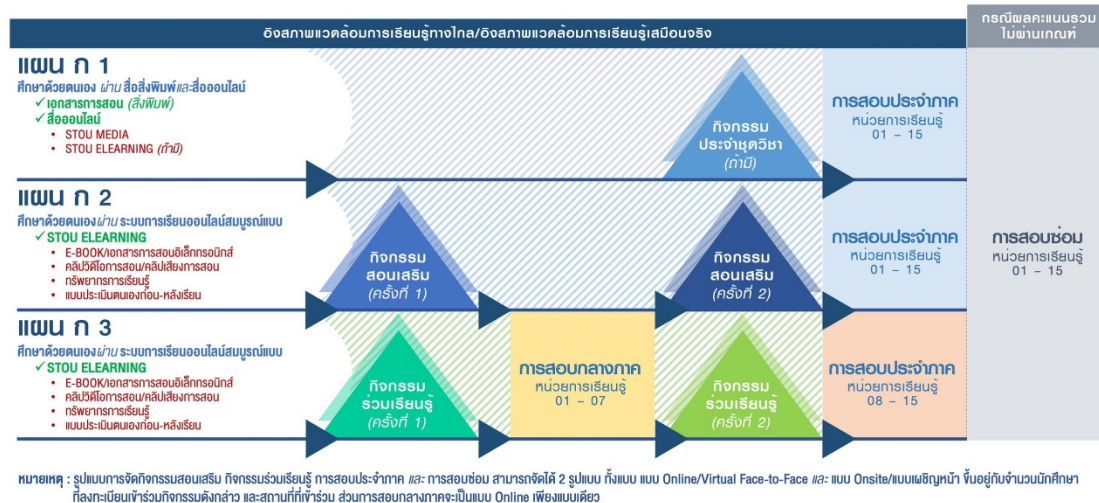
การจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี จากแผน มสธ. 2561 ในระดับปริญญาตรี จึงพัฒนาแผนการจัดการศึกษาแบบเรียนรู้ด้วยตนเองในระดับปริญญาตรีออกเป็น 3 แผน คือ

แผนการเรียนรู้ ก1 นักศึกษาศึกษาด้วยตนเองจากเอกสารการสอนชุดวิชา หรือการทำกิจกรรมการเรียนการสอนใน e-Learning มีการวัดและประเมินผลจากการสอบประจำภาคการศึกษา 100 คะแนน

แผนการเรียนรู้ ก2 นักศึกษาศึกษาด้วยตนเองจากเอกสารการสอนชุดวิชา ร่วมกับการเข้าร่วมกิจกรรมเสริม เพื่อเสริมความเข้าใจในเนื้อหา เพิ่มเติมจากการศึกษาด้วยตนเอง โดยเน้นการสอนแบบตัวตามหน่วยการสอน ทั้งการสอนแบบเผชิญหน้าและการสอนแบบเสมือนจริงแบบใช้เทคโนโลยี มีการวัดและประเมินผลจากกิจกรรมเสริม 40 คะแนน และการสอบประจำภาคการศึกษา 60 คะแนน

แผนการเรียนรู้ ก3 นักศึกษาศึกษาด้วยตนเองจากเอกสารการสอนชุดวิชา ร่วมกับการเข้าร่วมกิจกรรมร่วมเรียนรู้ เพื่อประยุกต์ใช้องค์ความรู้และเพิ่มพูนประสบการณ์จากการทำกิจกรรม ทั้งการสอนแบบเผชิญหน้าและการสอนแบบเสมือนจริงแบบใช้เทคโนโลยี มีการวัดและประเมินผลจากกิจกรรมร่วมเรียนรู้ 40 คะแนน และการสอบประจำภาคการศึกษา 60 คะแนน (แบ่งการสอบเป็นสองช่วง สอบกลางภาค 30 คะแนน และสอบปลายภาค 30 คะแนน)

แผนการจัดการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ระดับปริญญาตรี (เริ่มปีการศึกษา 2565)
(27 พฤษภาคม 2565)

ภาพที่ 2.1 แผนการจัดการศึกษาทางไกลของ มสธ. ระดับปริญญาตรี
(ที่มา : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, เว็บไซต์ สืบค้นวันที่ 10 สิงหาคม 2567)

ซึ่งในชุดวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ เป็นชุดวิชาในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่จัดการเรียนรู้แบบ ก1 ที่นักศึกษาศึกษาด้วยตนเองจากเอกสารการสอนชุดวิชาและสื่อประจำชุดวิชาใน e-Learning

ตอนที่ 2 ชุดวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ

แนวคิดเกี่ยวกับชุดวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ (Applied Information and Communication Technology for Elder) เป็นการนำเสนอ รายละเอียดของชุดวิชาที่เกี่ยวข้องกับคำอธิบายชุดวิชา วัตถุประสงค์ชุดวิชา รายชื่อหน่วยการสอน ซึ่งในแต่ละหัวข้อมีรายละเอียด ดังนี้

คำอธิบายชุดวิชา

ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารที่อำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ

วัตถุประสงค์ชุดวิชา

1. เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ
2. เพื่อศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่อำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ

รายชื่อหน่วยการสอน

ตารางที่ 2.1 รายชื่อหน่วยการสอน

หน่วยที่	ชื่อหน่วย	ผู้เขียน
1	ทฤษฎีพัฒนาการและธรรมชาติของวัยผู้สูงอายุ	รศ. ทศนีย์วรรณ ศรีประดิษฐ์
2	การปรับตัวของผู้สูงอายุ	อ.ดวงกมล ทองอยู่
3	สิทธิและสวัสดิการผู้สูงอายุ	ผศ. ปณณวิช ทัทภวิมล
4	การเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพจิตใจของผู้สูงอายุ	รศ. ญัฐพร พิมพายน
5	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการข้อมูลส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ	อ. บุญยืน ดันเย็น
6	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการดูแลสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ	อ. ดร. โสวริทธิ์ธร จันทรแสงศรี
7	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของผู้สูงอายุ	ผศ. วิฑูรย์ วงษ์อามาตย์
8	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการดูแลด้านอาหารและโภชนาการของผู้สูงอายุ	รศ. ดร. กรรณ จรรยาอุฒิวรรณ รศ. ดร. วรางคณา จันทรคง
9	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการออกกำลังกายของผู้สูงอายุ	รศ. ดร. กรรณ จรรยาอุฒิวรรณ อ. ธรรมลักษณ์ กล้าหาญ
10	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการบำบัดโรคและการใช้ยาในผู้สูงอายุ	อ. นพ. วงศกร เหลืองพิพัฒน์ ผศ. ดร. เอกพล กาละดี
11	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการสภาพแวดล้อมภายในบ้านของผู้สูงอายุ	รศ. ญัฐพร เห็นเจริญเลิศ
12	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการเดินทางสำหรับผู้สูงอายุ	อ. อำนาจ ธรรมกิจ
13	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการวางแผนการใช้จ่ายและการลงทุนของผู้สูงอายุ	อ. บุญยืน ดันเย็น
14	ผู้สูงอายุกับการเตรียมการเรื่องมรดกและพินัยกรรม	ผศ. ดร. เกวลิน ต่อปัญญาชาญ
15	วัยเกษียณและการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล	รศ. ทศนีย์วรรณ ศรีประดิษฐ์

ตอนที่ 3 กระบวนการออกแบบ ADDIE Model

ในยุคที่เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ การออกแบบสื่อการสอนอย่างมีระบบจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเฉพาะเมื่อการเรียนรู้ขยายเข้าสู่รูปแบบดิจิทัล เช่น สื่อมัลติมีเดีย วิดีโอ อินโฟกราฟิก หรือบทเรียนออนไลน์ กระบวนการออกแบบสื่อจึงจำเป็นต้องยึดแนวทางที่มีโครงสร้างและสามารถตรวจสอบได้ ซึ่ง ADDIE Model เป็นโมเดลที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง (Branch, 2009; Molenda, 2003)

ADDIE Model เป็นโมเดลการออกแบบการเรียนรู้เชิงระบบ (Instructional Systems Design: ISD) ที่ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ **Analysis, Design, Development, Implementation และ Evaluation** โดยแต่ละขั้นมีเป้าหมายเฉพาะที่ส่งเสริมการพัฒนาสื่อการสอนอย่างมีคุณภาพ (Morrison et al., 2019)

ADDIE Model มีจุดเด่นคือความเป็นระบบและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการออกแบบในทุกสาขา ไม่จำกัดเฉพาะรูปแบบการเรียนรู้ใดรูปแบบหนึ่ง อีกทั้งยังสนับสนุนให้ผู้พัฒนาสื่อสามารถปรับปรุงและพัฒนางานได้อย่างต่อเนื่องผ่านการประเมินในแต่ละขั้น (Seels & Glasgow, 1998)

กระบวนการในแต่ละขั้นตอนของ ADDIE สำหรับการออกแบบสื่อการศึกษา

1. การวิเคราะห์ (Analysis: A)

ขั้นตอนนี้มุ่งเน้นไปที่การวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน เป้าหมายของการเรียนรู้ เนื้อหาที่จำเป็นต้องเรียนรู้ และบริบทของการเรียนรู้ เช่น เวลา เทคโนโลยีที่สามารถเข้าถึงได้ และข้อจำกัดของผู้เรียน (Branch, 2009) ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จะเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับขั้นตอนถัดไป

2. การออกแบบ (Design: D)

ในขั้นตอนนี้จะมีการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ โครงสร้างของบทเรียน กลยุทธ์การเรียนรู้ การออกแบบสื่อ และการวางแผนการวัดผล (Molenda, 2003) การสร้าง Storyboard หรือ Prototype มักถูกใช้เพื่อแสดงภาพรวมก่อนการพัฒนา

3. การพัฒนา (Development: D)

ขั้นตอนนี้คือการสร้างสื่อหรือระบบการเรียนรู้ตามแผนการออกแบบ อาจใช้ซอฟต์แวร์หรือแพลตฟอร์มเฉพาะ เช่น Adobe Captivate, Articulate หรือ PowerPoint และอาจมีการทดสอบเบื้องต้น (*alpha test*) เพื่อปรับปรุงก่อนการนำไปใช้จริง (Morrison et al., 2019)

4. การนำไปใช้ (Implementation: I)

ในขั้นตอนนี้ สื่อที่พัฒนาเสร็จจะถูกนำไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมาย โดยอาจมีการอบรมครูผู้สอน หรืออธิบายวิธีการใช้งานแก่ผู้เรียน และมีการติดตามผลเบื้องต้น เช่น ความพึงพอใจ การมีส่วนร่วม และประสิทธิผลในระยะสั้น (Seels & Glasgow, 1998)

5. การประเมินผล (Evaluation: E)

การประเมินมีทั้งแบบระหว่างการพัฒนา (Formative) และ หลังจากการใช้งานจริง (Summative) เพื่อวัดผลการเรียนรู้และประสิทธิภาพของสื่อ (Branch, 2009) การประเมินช่วยให้สามารถปรับปรุงสื่อและกระบวนการสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ADDIE Model เป็นกรอบแนวทางที่มีความยืดหยุ่น เหมาะสำหรับการออกแบบสื่อการสอนในยุคเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ด้วยลำดับขั้นตอนที่เป็นระบบและเน้นการประเมินผลอย่างรอบด้าน จึงช่วยให้การออกแบบสื่อมีประสิทธิภาพสูง ตรงตามความต้องการของผู้เรียน และสามารถนำไปพัฒนาและปรับใช้กับบริบทการเรียนรู้ที่หลากหลายได้อย่างยั่งยืน

ตอนที่ 4 กระบวนการผลิตรายการเพื่อการศึกษา

การผลิตรายการเพื่อการศึกษา โดยการผลิตรายการเป็นกระบวนการผลิตที่ค่อนข้างซับซ้อนหลายขั้นตอนและต้องทำงานร่วมกันเป็นทีม ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับคน วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และการจัดการโดยกระบวนการผลิตรายการเพื่อศึกษามักมีขั้นตอนสำคัญอยู่ 3 ขั้นตอน (สันทัต ทองรินทร์, 2566; พันธุ์บุปผา โมรานนท์ และลักษณา คล้ายแก้ว, 2565; เอกธิดา เสริมทอง, 2554; สมเจตน์ เมฆพ่ายับ, 2552) ดังนี้

1. ขั้นก่อนผลิตรายการ (Pre Production) นับเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งก่อนที่จะเริ่มทำการผลิตรายการ ทำให้ผู้ผลิตรายการสามารถมองเห็นแบบร่างรายการที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและสามารถพยากรณ์ความเป็นไปได้ อุปสรรค ปัญหาและองค์ประกอบต่างๆ ที่สำคัญในการผลิตรายการ หากจัดเตรียมรายละเอียดในขั้นตอนนี้ได้ดีก็จะส่งผลให้ขั้นตอนการผลิตทำได้ง่าย รวดเร็วยิ่งขึ้น และช่วยลดปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี

1.1 ขั้นวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดแนวทางในการดำเนินงานและเตรียมการในสิ่งที่เกี่ยวข้อง โดยประชุมหารือร่วมกับบุคลากรผู้รับผิดชอบฝ่ายต่างๆ หรือหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางกรอบแนวคิดตามข้อกำหนดที่มีขีดจำกัด ทั้งงบประมาณ เครื่องมือ บุคลากร สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก

1.1.1 การกำหนดเนื้อหาและกลุ่มเป้าหมาย โดยการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ทั้งเอกสาร หนังสือ อินเทอร์เน็ต และผู้เชี่ยวชาญแต่ละด้าน (สุทธิ ชัตติยะ, 2555)

1.1.2 การกำหนดรูปแบบและสร้างสรรค์ เพื่อให้การนำเสนอมีความน่าสนใจ เหมาะสมกับเนื้อหาและกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้ เป็นเพราะผู้ชมรายการที่มีภูมิหลังต่างกัน มีความชื่นชอบรายการแตกต่างกัน

1.1.3 การกำหนดวัสดุและอุปกรณ์ในการผลิตรายการ โดยที่ผู้ผลิตรายการจะต้องต้องทราบว่าต้อง ใช้วัสดุอุปกรณ์ใดบ้าง

1.1.4 การกำหนดผู้แสดง หรือผู้ดำเนินรายการ ต้องเป็นไปตามความเหมาะสมของเนื้อหาและรูปแบบของรายการที่จะนำเสนอ

1.1.5 การจัดทำงบประมาณ โดยทั่วไปจะมีการตั้งงบประมาณไว้ก่อนแล้ว แต่ในขั้นนี้จะเป็นการกำหนดการใช้งบประมาณโดยละเอียด ซึ่งจะเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ

2. ขั้นการผลิตรายการ (Production) เป็นขั้นตอนการนำสิ่งต่างๆ ที่ได้เตรียมพร้อมไว้ในขั้นก่อนการผลิตรายการมาปฏิบัติจริงให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้ การดำเนินการถ่ายทำตามสคริปต์ ทีมงาน ผู้ผลิต ได้แก่ ผู้กำกับรายการ ช่างภาพ ช่างไฟ ช่างเทคนิคเสียง ช่างศิลป์ และทีมงานจะทำการบันทึกเทปโทรทัศน์ รวมทั้งการบันทึกเสียง ซึ่งการทำงานให้มีประสิทธิภาพประหยัดเวลาผู้แสดงสามารถแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

2.1 ขั้นการซักซ้อม เป็นการปฏิบัติหน้าที่เสมือนจริงเริ่มจากการฝึกซ้อม ผู้ผลิตจะกำหนดตารางฝึกซ้อมไว้ล่วงหน้า โดยระบุวัน เวลา สถานที่ ให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องมาซ้อม สำหรับรายการที่มีความซับซ้อนมาก ก็ควรจะต้องซ้อมก่อนวันผลิตและบุคคลสำคัญๆ ผู้กำกับรายการ ผู้ช่วยผู้กำกับรายการ และฝ่ายอื่นๆ จะต้องมาซ้อม เพื่อให้เข้าใจตรงกันโดยตลอดและทำการแก้ไขข้อบกพร่องก่อนการออกอากาศจริง (ศิริมิตร ประพันธ์ธุรกิจ, 2554)

2.2 ขั้นการถ่ายทำจริง เป็นขั้นตอนการออกอากาศหรือกำลังบันทึกเทป การถ่ายทำรายการเป็นขั้นตอนที่จะทำให้การบันทึกภาพต่างๆ ตามเนื้อหาที่กำหนดไว้ในบทโทรทัศน์ แต่ก่อนจะถึงเวลาบันทึกรายการ ควรตรวจสอบสิ่งต่าง ๆ ว่าเรียบร้อยและพร้อมจะถ่ายหรือไม่ โดยเฉพาะการตรวจสอบเรื่องของมุมกล้อง ตำแหน่งภาพกับมุมของฉาก รวมไปถึงจนถึงเรื่องของสี ความคมชัด ความถูกต้อง และเมื่อทำการบันทึกเสร็จเรียบร้อยแล้ว ควรมีการตรวจสอบความคมชัดของภาพและความถูกต้อง หากพบข้อบกพร่องจะได้ดำเนินการบันทึกใหม่ทันที

3. ขั้นหลังการผลิตรายการ (Post Production) ในการผลิตรายการบางรายการอาจยังไม่มี ความสมบูรณ์ ดังนั้น จึงต้องนำรายการมาทำให้สมบูรณ์ โดยเป็นการดำเนินงานหลังการถ่ายทำเป็นกระบวนการสุดท้ายของการผลิตรายการ เป็นขั้นตอนการตัดต่อเรียบเรียงภาพและเสียงเข้าไว้ด้วยกันตามสคริปต์หรือเนื้อหาของเรื่อง ซึ่งขั้นตอนนี้จะมีการใส่กราฟิกทำเทคนิคพิเศษภาพ การเชื่อมต่อภาพ/ฉาก ซึ่งขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก การเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบต้องมีความประณีต พิถีพิถัน เพื่อให้เนื้อเรื่องออกมาได้ตามบทโทรทัศน์ที่กำหนดไว้และได้อารมณ์ของเรื่องราวอย่างสมบูรณ์ มีความน่าสนใจและน่าติดตามด้วย การตัดต่อภาพอาจมีการนำเอาเทคนิคภาพมาพลิกแพลงได้ หลังจากที่ได้ตัดต่อภาพและบันทึกเสียงทุกอย่างเสร็จสมบูรณ์แล้ว จะต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขก่อนนำมาเผยแพร่ช่องทางต่างๆ ต่อไป

การผลิตรายการเพื่อการศึกษาโดยประยุกต์ใช้ ADDIE Model

กระบวนการผลิตรายการเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของผู้เรียน จำเป็นต้องดำเนินการอย่างมีระบบ และสามารถปรับปรุงพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ADDIE Model ที่ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ Analysis, Design, Development, Implementation และ Evaluation ซึ่งสามารถนำมาใช้ร่วมกับการดำเนินงานทั้ง 3 ขั้นตอนของการผลิตรายการ ได้แก่ ขั้นตอนการผลิต ขั้นการผลิต และขั้นหลังการผลิต ดังนี้

1. วิเคราะห์ (Analyze: A) เป็นขั้นตอนแรกของการออกแบบและพัฒนารายการเพื่อการศึกษาที่ควรให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นพื้นฐานสำหรับการวางแผนในขั้นตอนอื่นๆ โดยผู้สอนหรือผู้ออกแบบจะต้องวิเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนทั้งหมด ได้แก่ การวิเคราะห์ประเด็นและเนื้อหารายการ การวิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอ และการวิเคราะห์งาน

2. ออกแบบ (Design: D) เป็นการนำผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญมาแล้วในขั้นแรกมาใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบการวางแผนการผลิตรายการ ว่าในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินการผลิตจะต้องมีการจัดภาพกราฟิก วัสดุอุปกรณ์ เสียงดนตรี และทรัพยากรที่เกี่ยวข้องอย่างไรบ้าง

3. พัฒนา (Development: D) เป็นการต่อยอดมาจากขั้นออกแบบ เป็นการดำเนินการผลิต โดยแบ่งออกเป็น ขั้นตอนการผลิตรายการ ขั้นการผลิตรายการ และขั้นหลังการผลิตรายการ เพื่อให้สิ่งที่ออกแบบไว้ปรากฏออกมาเป็นรายการ หากมีการวางแผนและออกแบบที่ชัดเจน การปฏิบัติงานในขั้นนี้จะเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว

4. นำไปใช้ (Implementation: I) เป็นการนำสื่อไปใช้งานจริง โดยอาจเริ่มจากการใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านสื่อพิจารณาความถูกต้อง สมบูรณ์และความเหมาะสมของสื่อ จากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนการเผยแพร่ในช่องทาง e-Learning ของชุดวิชา และ ยูทูป

5. การประเมินผล (Evaluate: E) เป็นขั้นตอนที่จะต้องทำอย่างเป็นระบบ โดยเมื่อเผยแพร่รายการทางช่องทางที่มหาวิทยาลัยกำหนดแล้ว เพื่อเปิดโอกาสสำหรับความคิดเห็นจากผู้ชมรายการ โดยสำรวจจากยอดผู้เข้าชมรายการ และความพึงพอใจของผู้ชมรายการ เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้สื่อมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ญาณิศา ไชยศรีหา และคณะ (2557) ศึกษากลยุทธ์การสร้างสรรครายการเพื่อนำเสนอทางสถานีโทรทัศน์ผ่านอินเทอร์เน็ต กรณีศึกษารายการ VRZO กลุ่มตัวอย่างจำนวน 114 คน แยกเป็นเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ผู้สร้างสรรครายการ VRZO และเชิงปริมาณ โดยสอบถามเจตคติต่อความคิดสร้างสรรค์รายการของผู้ชมรายการ VRZO ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า

ผู้ผลิตรายการ VRZO มีแนวคิดในการสร้างสรรค์รายการจากการสังเกตพฤติกรรมของวัยรุ่นที่ชอบนำปัญหาส่วนตัวไปปรึกษาบุคคลอื่นในเครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นจำนวนมาก เพื่อให้วัยรุ่นได้เปิดกว้างทางความคิด และรู้เท่าทันสังคม รวมทั้งเป็นการสะท้อนความคิดของวัยรุ่นสู่สังคม ในด้านเจตคติพบว่า ผู้ชมรายการมีเจตคติที่ดีต่อแนวคิดการสร้างสรรค์รายการ VRZO ทั้งในด้านเนื้อหา รูปแบบรายการ เทคนิคการนำเสนอ และผู้ดำเนินรายการ ที่มีความสนุกสนาน แปลกใหม่ และน่าสนใจ เพื่อให้รายการสามารถสะท้อนความคิดเห็นให้วัยรุ่นรู้เท่าทันสังคม ผู้ผลิตรายการจึงควรสร้างสรรค์เนื้อหาให้มีสาระและความน่าเชื่อถือให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ระวีวรรณ ทรัพย์อินทร์ (2560) ศึกษาความสัมพันธ์ของความคิดสร้างสรรค์กับการผลิตรายการโทรทัศน์ โดยมุ่งศึกษาถึงบทบาทหน้าที่และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประยุกต์ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการผลิตรายการโทรทัศน์ ตลอดจนเทคนิคและแนวทางในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้ผลิตและองค์กรผู้ผลิตรายการโทรทัศน์โดยเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกทีมผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ พบว่า ความคิดสร้างสรรค์มีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์ในทุกขั้นตอน โดยบทบาทหน้าที่หลักคือการสร้างสรรค์ผลงานที่น่าพอใจและช่วยแก้ปัญหาการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ในแต่ละขั้นตอน นอกจากนี้ยังมีบทบาทสำคัญในการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการทางการตลาดกับความงามเชิงศิลปะในการผลิตรายการโทรทัศน์ สำหรับเทคนิคในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของทีมผู้ผลิต พบว่า ทีมงานผู้ผลิตรายการมีเทคนิคพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ที่หลากหลาย เช่น การรับชมรายการโทรทัศน์ทั้งไทยและต่างประเทศ การท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งพบว่าเทคนิคการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์นั้นล้วนเป็นไปเพื่อการแสวงหาข้อมูลความรู้ และประสบการณ์ใหม่นั้นเอง ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดสร้างสรรค์ในการผลิตรายการโทรทัศน์นั้นมีทั้งปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยจากสภาพแวดล้อมซึ่งสามารถส่งผลได้ทั้งเชิงบวกและลบต่อความคิดสร้างสรรค์ สำหรับแนวทางการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กรนั้น ทีมงานผู้ผลิตต้องการให้องค์กรให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์ของพนักงานอย่างจริงจัง

สุนิสา สัตบุศย์ (2562) วิเคราะห์กระบวนการผลิตและแนวทางพัฒนารูปแบบรายการโทรทัศน์รายการ “เส้นทางสุขภาพ” สำหรับประชาชนในจังหวัดจันทบุรี โดยใช้การสังเกต สัมภาษณ์เชิงลึก และวิเคราะห์เนื้อหาต่อกับกลุ่มผู้ชมรายการเส้นทางสุขภาพ กลุ่มผู้ผลิตรายการเส้นทางสุขภาพ และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อโทรทัศน์ จำนวน 26 คน พบว่า ขั้นตอนการผลิตรายการ ขั้นตอนการผลิตรายการ และขั้นหลังผลิตรายการ มีความสำคัญเป็นอย่างมากและแต่ละขั้นตอนมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างเป็นระบบหากมีการวางแผนไว้ดีแล้วจะสามารถจินตนาการเรื่องราว (ขั้นตอนการผลิตรายการและขั้นหลังผลิตรายการ) จนจบได้บนพื้นฐานของการทำงานร่วมกันเป็นทีม

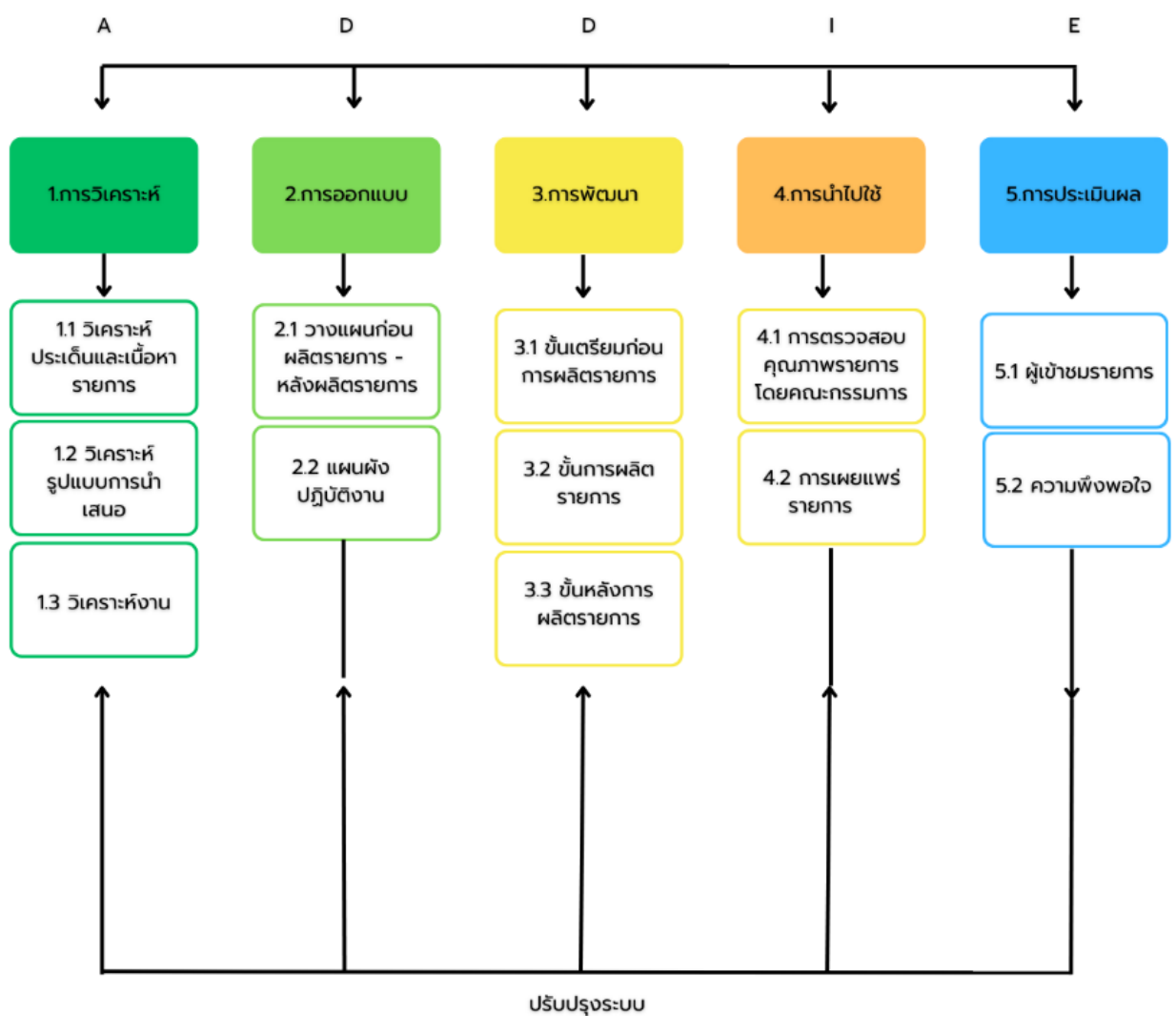
พันธุ์บุปผา โมรานนท์ และลักขณา คล้ายแก้ว (2565) ศึกษานโยบายการดำเนินงานของ สถานีโทรทัศน์เพื่อการเรียนรู้ช่อง ALTV และแนวทางการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการเรียนรู้ช่อง ALTV เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากการวิเคราะห์รายการโทรทัศน์ที่นำเสนอผ่านช่อง ALTV และการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มนักวิชาชีพผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ที่ได้รับการยอมรับและได้รับความนิยม ในปัจจุบัน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ผลการวิจัย พบว่า การผลิตรายการโทรทัศน์ ช่อง ALTV ได้แก่ ขั้นตอนก่อนการผลิตรายการ มีการวางแผน กำหนดกลุ่มเป้าหมาย และกำหนดเนื้อหา องค์ความรู้ ขั้นตอนการผลิตรายการ คำนึงเรื่องความประณีต ละเอียดย่อย มุมกล้อง การเคลื่อนไหว จังหวะดนตรี ต้องสามารถสื่อความหมายได้ และขั้นตอนหลังการผลิตรายการ การตัดต่อรายการ ต้องดูแลเนื้อหา กระบวนการ วิธีการถ่ายทำ เช่น เซอร์ จริยธรรม เสียง แสง สี มุมกล้อง และคำนึงถึง เรื่องประสบการณ์ร่วมกับเนื้อหา ด้านปัญหาในการผลิตรายการ การระบาดของไวรัสโคโรนา การวัด ความสำเร็จ งบประมาณ การสนับสนุนจากภาครัฐ และเอกชน การส่งเสริมผู้ผลิตรายการเด็กให้มีความรู้

กระบวนการผลิตรายการเป็นกระบวนการสำคัญที่ส่งผลให้รายการที่ออกมามีคุณภาพ ตรงกับความต้องการของผู้ชมและเนื้อหาชุดวิชา จำเป็นต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และพัฒนา ประสิทธิภาพของกระบวนการผลิตรายการอยู่เสมอ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ชมผ่าน ช่องทางการเผยแพร่ที่หลากหลาย ทั้งเทคโนโลยีที่ทันสมัย เนื้อหารายการและวิธีการนำเสนอ

บทที่ 3

วิธีการวิเคราะห์

การวิเคราะห์กระบวนการผลิตรายการเพื่อการศึกษา ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช :
กรณีศึกษา ชุติวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ
แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอนตามการวิเคราะห์ของ ADDIE model ดังนี้

ภาพที่ 3.1 กระบวนการผลิตรายการตามแนวคิดของ ADDIE Model

โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ (Analyze)

เป็นการรวบรวมข้อมูลเพื่อให้เข้าใจบริบทของชุดวิชา ความต้องการของชุดวิชา โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและเนื้อหา รูปแบบการนำเสนอ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ภาระงานเพื่อวางแผนการผลิตรายการต่อไป

1.1 การวิเคราะห์ประเด็นและเนื้อหารายการ

การวิเคราะห์ประเด็นและเนื้อหารายการเพื่อนำมาวางแผนการผลิตรายการเพื่อการศึกษา ชุดวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ โดยการวางแผนร่วมกับนักเทคโนโลยีการศึกษาประจำชุดวิชา จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์ประเด็นและเนื้อหาที่นำมาผลิตรายการเพื่อการศึกษาประกอบชุดวิชา ซึ่งจากการวางแผนร่วมกับนักเทคโนโลยีการศึกษา รูปแบบรายการจะเป็นรายการบรรยายให้ความรู้โดยวิทยากร โดยมีละคร สถานการณ์จำลองหรือการสาธิตสอดแทรกตลอดทั้งรายการ เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นภาพที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น เนื่องจากเป็นรายการที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดสภาพแวดล้อม กฎหมาย และการเตรียมตัวก่อนวัยเกษียณ โดยแบ่งออกเป็น 4 รายการ ดังนี้

รายการที่ 1 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ

รายการที่ 2 การส่งเสริมสุขภาพและการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุ

รายการที่ 3 กฎหมายและสิทธิประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุ

รายการที่ 4 เตรียมตัวอย่างไรเมื่อถึงวัยเกษียณ

1.2 การวิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอ

เมื่อดำเนินการวิเคราะห์รายการเรียบร้อยแล้ว จากนั้น ดำเนินการวิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาแต่ละรายการ โดยให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและเข้าใจเนื้อหาได้ตรงประเด็นมากที่สุด

1.3 การวิเคราะห์งาน (Task Analysis) เป็นการนำข้อมูลที่ได้รับจากนักเทคโนโลยีการศึกษาประจำชุดวิชามาวิเคราะห์งานเพื่อวางแผนการและกำหนดภาระงานของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ขั้นก่อนการผลิต ขั้นการผลิตรายการ และขั้นหลังการผลิตรายการ

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบ (Design) เป็นการนำผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญมาแล้วในขั้นแรกมาใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบการวางแผนการปฏิบัติ ว่าในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินการผลิตจะต้องมีการจัดภาพกราฟิก วัสดุอุปกรณ์ เสียงดนตรี และทรัพยากรที่เกี่ยวข้องอย่างไรบ้าง

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนา (Development) เป็นการต่อยอดมาจากขั้นออกแบบ เป็นการดำเนินการผลิต โดยแบ่งออกเป็น ขั้นก่อนการผลิตรายการ ขั้นการผลิตรายการ และขั้นหลังผลิต

รายการ เพื่อให้สิ่งที่ออกแบบไว้ปรากฏออกมาเป็นรายการ หากมีการวางแผนและออกแบบที่ชัดเจน การปฏิบัติงานในขั้นนี้จะเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว

ขั้นตอนที่ 4 นำไปใช้ (Implementation)

ทำการตรวจสอบความถูกต้องพร้อมนักเทคโนโลยีการศึกษา หรืออาจารย์ประจำสำนักเทคโนโลยีการศึกษา ก่อนส่งรายการไปหน่วยประสานงานสื่อมวลชนเพื่อการศึกษา นำมาสเตอร์รายการขึ้นระบบคอมพิวเตอร์โดยการส่งไฟล์งานลงในระบบถึงกลาง OET_Masterfiles2 และกรอกข้อมูลรายละเอียดของรายการส่งรายการประสานงานสื่อมวลชนเพื่อการศึกษา เพื่อนำไปออกอากาศตามวัน เวลาที่กำหนดต่อไป การดำเนินการผลิตงานสื่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผล (Evaluate)

เป็นขั้นตอนที่จะต้องทำอย่างเป็นระบบ โดยเมื่อเผยแพร่รายการทางช่องทางที่มหาวิทยาลัยกำหนดแล้ว เพื่อเปิดโอกาสสำหรับความคิดเห็นจากผู้ชมรายการ โดยสำรวจจากยอดผู้เข้าชมรายการ และความพึงพอใจของผู้ชมรายการ เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้สื่อมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

กลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้เข้าชมรายการเพื่อการศึกษา ชุตวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ ช่องทางยูทูป ช่อง STOU Channel
2. นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่ลงทะเบียนเรียนชุตวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ ใน ปีการศึกษา 2564 - 2566 จำนวน 31 คน

เครื่องมือที่ใช้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. ยูทูป ช่อง STOU Channel สามารถรับชมได้ที่ https://www.youtube.com/playlist?list=PLeCU-LBTVq26HMUK7lhy6rCDtm_DVfrNx
2. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรายการเพื่อการศึกษา ชุตวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ มีลักษณะเป็นมาตรประเมินค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย

1	หมายถึง	พึงพอใจระดับน้อยที่สุด
2	หมายถึง	พึงพอใจระดับน้อย
3	หมายถึง	พึงพอใจระดับปานกลาง
4	หมายถึง	พึงพอใจระดับมาก
5	หมายถึง	พึงพอใจระดับมากที่สุด

ทั้งนี้ภายในแบบสอบถามความพึงพอใจ ประกอบด้วย การสอบถามความพึงพอใจในด้านเนื้อหา ด้านรูปแบบรายการ ด้านภาพ วิดีโอหรือเสียง ด้านวิทยากรหรือผู้ร่วมรายการ และด้านประโยชน์

การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมจากจำนวนผู้เข้าชมรายการ ทางยูทูป ช่อง STOU Channel

2. การเก็บรวบรวมความพึงพอใจจากนักศึกษาในรูปแบบออนไลน์ผ่าน Google form โดยส่งลิงค์และคิวอาร์โค้ดแบบประเมินให้กับนักศึกษาลงเรียนเรียนชุดวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ โดยให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามความพึงพอใจด้วยความสมัครใจ

3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทั้งนี้ผู้เขียนกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด

บทที่ 4

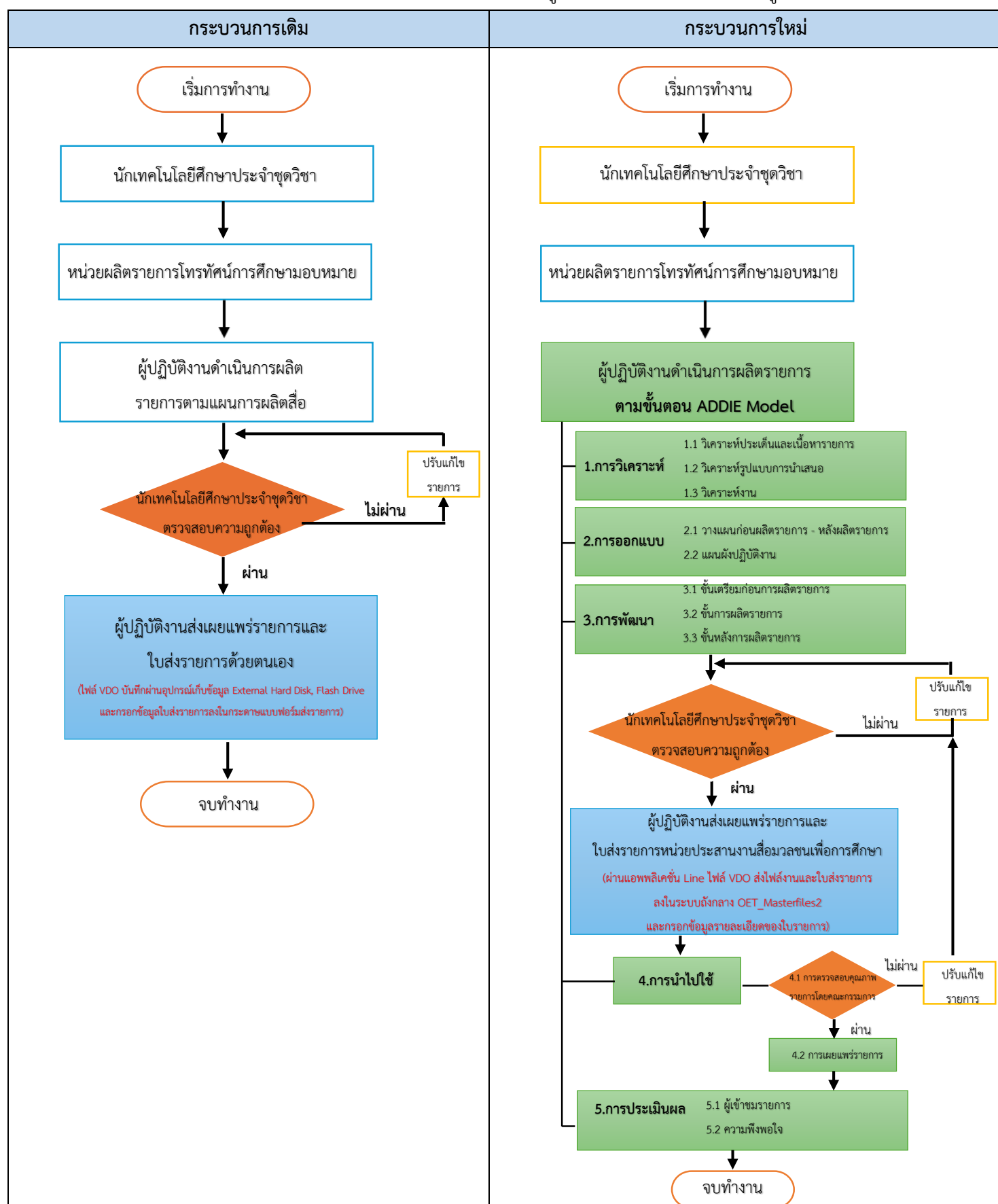
ผลการวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์กระบวนการผลิตรายการเพื่อการศึกษา ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช : กรณีศึกษา ชุติวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ ตามกระบวนการของ ADDIE Model โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การวิเคราะห์กระบวนการผลิตรายการตามกระบวนการของ ADDIE Model

ในการวิเคราะห์กระบวนการผลิตรายการ ผู้ออกแบบใช้แนวคิดของ ADDIE Model เนื่องจาก ADDIE Model เป็นขั้นตอนการทำงานที่เป็นระบบสามารถนำไปใช้กับการผลิตรายการได้ในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผนจนถึงการประเมินผล ซึ่งช่วยให้กระบวนการผลิตรายการมีทิศทางชัดเจน เป็นระบบ และสามารถตรวจสอบ ปรับปรุงได้อย่างต่อเนื่อง อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของรายการที่ใช้ในการเรียนการสอนอย่างแท้จริง ซึ่งกระบวนการนี้สามารถเปรียบเทียบกับกระบวนการดำเนินงานเดิม ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.1 การเปรียบเทียบกระบวนการดำเนินงานรูปแบบเดิม และกระบวนการรูปแบบใหม่

จากตารางการเปรียบเทียบกระบวนการดำเนินงานรูปแบบเดิม และกระบวนการรูปแบบใหม่ มีการแก้ปัญหาและเปลี่ยนแปลงขั้นตอนการดำเนินการบันทึกและส่งมอบงาน เพื่อเพิ่มความสะดวก รวดเร็วในการปฏิบัติงาน และเพิ่มประสิทธิภาพงานให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สอดคล้องกับการทำงานในยุคดิจิทัล ในกระบวนการดำเนินงานรูปแบบเดิม มีลักษณะของการดำเนินงานที่เป็นขั้นตอนตายตัว หากเกิดปัญหาในระหว่างการผลิตรายการ จะต้องใช้วิธีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อระยะเวลาในการดำเนินงานและคุณภาพของผลงาน นอกจากนี้การจัดเก็บไฟล์งานยังใช้วิธีบันทึกข้อมูลในอุปกรณ์แบบพกพา เช่น External Hard Disk หรือ Flash Drive ซึ่งมีข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูล การค้นหา และมีความเสี่ยงสูงต่อการสูญหายของอุปกรณ์หรือข้อมูล ในทางตรงกันข้าม กระบวนการดำเนินงานรูปแบบใหม่ได้รับการพัฒนาโดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาเสริมประสิทธิภาพการทำงานอย่างเป็นระบบ โดยหากเกิดปัญหาระหว่างกระบวนการผลิตรายการ ผู้ปฏิบัติงานสามารถดำเนินการแก้ไขได้ทันทีภายในระบบ ช่วยลดความล่าช้าและข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น นอกจากนี้ ยังมีการปรับเปลี่ยนจากการใช้อุปกรณ์แบบพกพาบันทึกข้อมูล มาใช้การส่งไฟล์งานโดยใช้ระบบออนไลน์ช่วยลดเวลา ลดขั้นตอนกระบวนการ ส่งมอบงานและลดการใช้วัสดุอุปกรณ์ภายนอก รูปแบบใหม่เป็นการพัฒนาระบบการทำงานให้สอดคล้องกับแนวคิด Digital Workflow โดยเน้นการจัดการข้อมูลแบบออนไลน์ใช้เทคโนโลยีช่วยในการบริหารจัดการ สะดวก รวดเร็ว และตรวจสอบได้ ช่วยลดภาระงานที่ไม่จำเป็น และส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงาน

ผลการวิเคราะห์กระบวนการผลิตรายการเพื่อการศึกษา ชุดวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ (Analyze)

เป็นขั้นตอนแรกของการออกแบบและพัฒนารายการเพื่อการศึกษา ชุดวิชา 99321 ซึ่งเป็นพื้นฐานสำหรับการวางแผนในขั้นตอนอื่นๆ โดยจะต้องวิเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการ ผู้เขียนดำเนินการ ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์ประเด็นและเนื้อหารายการ

หลังจากที่ประชุมแนวทางการผลิตรายการเพื่อศึกษากับนักเทคโนโลยีการศึกษาประจำชุดวิชาแล้ว ซึ่งเป็นรายการเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุ และการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล ซึ่งจากการวางแผนร่วมกับนักเทคโนโลยีการศึกษา รูปแบบรายการจะเป็นรายการบรรยายให้ความรู้โดยวิทยากร การสนทนา โดยมีละคร สถานการณ์จำลองหรือการสาธิตสอดแทรกตลอดทั้งรายการ เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นภาพที่เป็น

รูปธรรมมากขึ้น เนื่องจากเป็นรายการที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดสภาพแวดล้อม กฎหมาย และการเตรียมตัวก่อนวัยเกษียณ โดยแบ่งออกเป็น 4 รายการ ดังนี้

รายการที่ 1 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ

รายการที่ 2 การส่งเสริมสุขภาพและการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุ

รายการที่ 3 กฎหมายและสิทธิประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุ

รายการที่ 4 เตรียมตัวอย่างไรเมื่อถึงวัยเกษียณ

1.2 การวิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอ

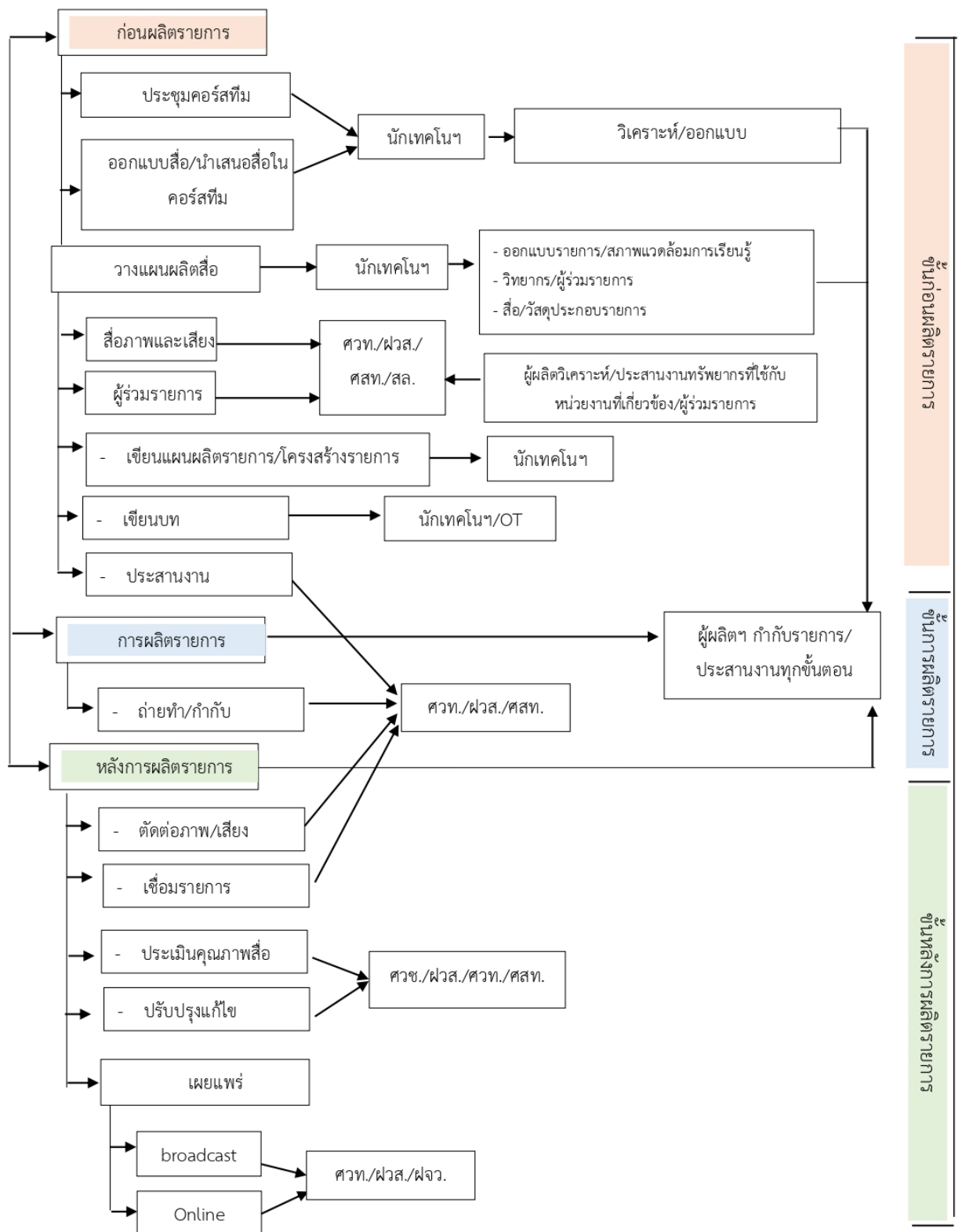
การวิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาชุดวิชา โดยผลิตรายการเพื่อการศึกษา โดยมีช่องทางการเผยแพร่ใน e-Learning และ ยูทูปของมหาวิทยาลัย โดยรายการแบ่งออกเป็นตอนย่อยๆ เพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนในปัจจุบันที่มีรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นสั้น กระชับ แต่ได้ความรู้ โดยเลือกการนำเสนอที่เป็นประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนติดตาม โดยมีรูปแบบการนำเสนอ ดังนี้

ตารางที่ 4.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบของรายการ

รายการที่/เรื่อง	ประเด็นนำเสนอ	รูปแบบการนำเสนอ
รายการที่ 1 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ	- นำเสนอภาพรวมของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ทั้งในชีวิตประจำวัน การสื่อสาร เพื่อให้เห็นว่าผู้สูงอายุมีการปรับตัวใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างไร รวมถึงข้อคำนึงถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ - นำเสนอการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในงานด้านอาหารและสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ สามารถนำมาใช้ได้อย่างไร เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากที่สุด	- การสนทนา พร้อมกราฟิกประกอบ - ละคร
รายการที่ 2 การส่งเสริมสุขภาพและการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุ	นำเสนอวิธีการส่งเสริมสุขภาพทางกายและทางใจของผู้สูงอายุนวัตกรรม/เทคโนโลยีที่นำมาใช้รองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น	- การบรรยาย พร้อมกราฟิกประกอบ - การสาธิต

รายการที่/เรื่อง	ประเด็นนำเสนอ	รูปแบบการนำเสนอ
	นำเสนอการออกแบบสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในบ้านเพื่อให้เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ	
รายการที่ 3 กฎหมายและสิทธิประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุ	นำเสนอการยกตัวอย่างการใช้เทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการทำพินัยกรรมสามารถทำได้หรือไม่อย่างไร โดยมีการอธิบายรายละเอียดส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้ชมคิดและวิเคราะห์ตาม	- การบรรยาย พร้อมกราฟิกประกอบ - สถานการณ์จำลอง
รายการที่ 4 เตรียมตัวอย่างไรเมื่อถึงวัยเกษียณ	นำเสนอการเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับการเข้าสู่วัยเกษียณอย่างมั่นคง โดยวิทยากรแนะนำวิธีการเตรียมความพร้อมด้านการเงิน	- การบรรยาย พร้อมกราฟิกประกอบ - ละคร

1.3 การวิเคราะห์งาน (Task Analysis) เป็นการนำข้อมูลที่ได้รับจากนักเทคโนโลยีการศึกษาประจำชุดวิชามาวิเคราะห์งานเพื่อวางแผนการและกำหนดภาระงานของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ขั้นก่อนการผลิต ขั้นการผลิตรายการ และขั้นหลังการผลิตรายการ

ภาพที่ 4.1 การกำหนดภาระงาน

ที่มา : ออกแบบภาพโดย วรณวิสา หมุกกลาง, 2567

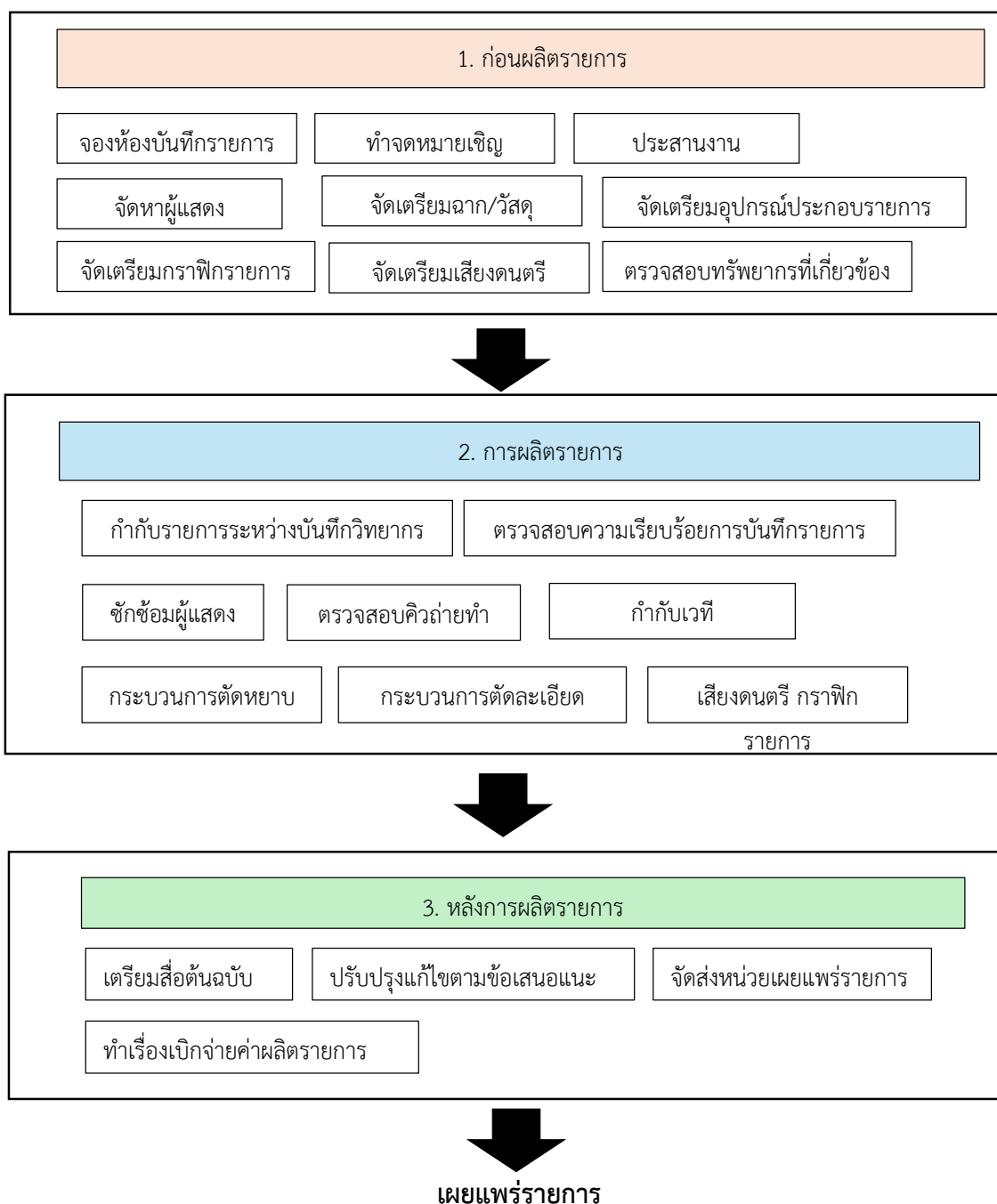
ผู้ออกแบบดำเนินการตามขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ (Analyze) สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ (Analyze)

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ (Analyze)	ผลลัพธ์
ร่วมวางแผนกับนักเทคโนโลยีการศึกษา วิเคราะห์ประเด็นและเนื้อหาจากชุดวิชา 99321 เลือกรูปแบบรายการบรรยาย+ละคร/สาธิต แบ่งเนื้อหาเป็น 4 รายการ พิจารณารูปแบบการนำเสนอเนื้อหา กำหนดหน้าที่ของแต่ละขั้นตอน ก่อนผลิต / ระหว่างผลิต / หลังผลิต	1.กำหนดหัวข้อรายการรายการเน้น การบรรยายเสริมด้วยละคร สถานการณ์จำลอง และการสาธิต เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายและเห็นภาพอย่างเป็นรูปธรรม 2.แผนงานการผลิตรายการ แบ่งตามหน้าที่ของแต่ละฝ่ายส่งผลให้สามารถวางแผนและจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

วิเคราะห์ : การวิเคราะห์เป็นขั้นตอนเริ่มต้นที่สำคัญในกระบวนการพัฒนารายการเพื่อการศึกษา มีเป้าหมายเพื่อให้เข้าใจบริบท ความต้องการ และกำหนดแนวทางการผลิตให้เหมาะสมกับผู้เรียน รูปแบบรายการที่เข้าใจง่าย ตรงประเด็น และมีความน่าสนใจ ซึ่งส่งผลให้สามารถวางแผนและจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ จากเดิมที่มีการพิจารณาเฉพาะเนื้อหาวิชาการวิเคราะห์ร่วมกับนักเทคโนโลยีการศึกษา แนวทางการวิเคราะห์ (Analyze) นี้เพื่อแปลงเนื้อหาให้ง่ายต่อการนำเสนอ ผสมผสานหลายเทคนิค เช่น ละคร / สาธิต / จำลอง ออกแบบให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เข้าใจง่าย เหมาะกับผู้สูงอายุ

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบ (Design) เป็นการนำผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญมาแล้วในขั้นแรกมาใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแผนดำเนินการผลิตอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ของเนื้อหา บทเรียนและการประเมินผล ซึ่งในการออกแบบดำเนินการวางแผนการดำเนินงานทั้งก่อนการผลิตรายการ การผลิตรายการ และหลังการผลิตรายการ เพื่อให้ทราบว่าต้องดำเนินการแต่ละขั้นตอนอย่างไร เพื่อให้การดำเนินงานสะดวก รวดเร็ว และเป็นระบบ

ภาพที่ 4.2 แผนผังการทำงานสำหรับการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา

ที่มา : ออกแบบภาพโดย วรณวิสา หมุกกลาง, 2567

ในการดำเนินการผลิตชุดวิชา ดำเนินการแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนก่อนการผลิต
2) ขั้นตอนผลิตรายการ และ 3) ขั้นตอนหลังการผลิตรายการ โดยมีรายละเอียดการปฏิบัติงาน ดังนี้

ตารางที่ 4.4 แผนปฏิบัติงานชุดวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ

รายละเอียดการปฏิบัติงาน	เดือน							ผลงาน
	มีค.	เมย.	พค.	มิย.	กค.	สค.	กย.	
ขั้นก่อนผลิตรายการ								
1. จองห้องบันทึกรายการ	↔							ห้องสตูดิโอบันทึกรายการ
2. จัดหาผู้แสดง	↔	→						นักแสดง
3. ประสานงานวิทยากร		↔						ความพร้อมของสถานที่และวิทยากร
4. สำรวจสถานที่ถ่ายทำนอกสถานที่			↔	→				สถานที่ที่ใช้ในการถ่ายทำนอกสถานที่
5. จัดเตรียมฉาก/กราฟิก/วัสดุรายการ/เสียงดนตรี			↔	→				ไตเติ้ลรายการ อุปกรณ์ประกอบฉากกราฟิกรายการ
ขั้นการผลิตรายการ								
6. ถ่ายทำและบันทึกรายการ				↔	→			เทปบันทึกรายการ
ขั้นหลังการผลิตรายการ								
7. ตัดต่อรายการ					↔	→		ต้นฉบับรายการ
8. ปรับปรุงแก้ไขรายการ							↔	ต้นฉบับรายการที่แก้ไขแล้ว
9. เผยแพร่รายการ							↔	รายการที่เผยแพร่ผ่านช่องทางต่างๆ

ผู้ออกแบบดำเนินการตามขั้นตอนที่ 2 การออกแบบ (Design) สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบ (Design)

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบ (Design)	ผลลัพธ์
กำหนดวัตถุประสงค์ของแต่ละตอนเขียนโครงร่างรายการ (Storyboard) วางแผนการใช้สื่อและเทคนิคการนำเสนอ (เช่น สไลด์, ละคร) การวางแผนผลิตรายการจัดสรรทีมงานและหน้าที่กำหนดวันถ่ายทำบันทึกวิทยากร/เตรียมอุปกรณ์และสถานที่ถ่ายทำ การวางแผนหลังผลิตรายการ วางแผนตัดต่อ ตกแต่งเสียง/ภาพ -วางแผนการตรวจสอบคุณภาพ -วางแผนการเผยแพร่ (Upload, บันทึกลงสื่อ)	ได้แผนการทำงานและแผนการผลิตรายการที่เหมาะสมและเป้าหมายการเรียนรู้

วิเคราะห์ : ขั้นตอนการออกแบบมีการวางแผนที่เป็นระบบมากขึ้น โดยเริ่มจากการกำหนดวัตถุประสงค์อย่างชัดเจนในแต่ละตอนของรายการและต่อยอดด้วยการเขียนโครงร่างรายการ (Storyboard) เพื่อให้เห็นภาพรวมของการดำเนินรายการล่วงหน้า จากเดิมเน้นการบรรยายของวิทยากรประกอบเนื้อหารายการ บันทึกรายการมุกกล้องตามวิทยากรบรรยายและจัดการหน้างาน

แนวทางการออกแบบ (Design) นี้ทำให้การเลือกใช้เทคนิคการนำเสนอที่เหมาะสมกับผู้เรียน เช่น การสไลด์หรือการแสดงละคร เพื่อเพิ่มความเข้าใจและยังมีการจัดสรรหน้าที่ทีมงานอย่างเป็นระบบ กำหนดวันถ่ายทำและวางแผนการเตรียมสถานที่และอุปกรณ์อย่างละเอียด ตลอดจนการวางแผนตัดต่อ ตรวจสอบคุณภาพและเผยแพร่ผลงานอย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนา (Development)

เป็นขั้นตอนที่นำผลลัพธ์ที่ได้จากขั้นตอนการพัฒนามาดำเนินการต่อ เป็นการลงมือปฏิบัติจริง เพื่อพัฒนาเป็นบทเรียนตามแผนที่วิเคราะห์ไว้พร้อมที่จะนำไปใช้ในขั้นต่อไป เพื่อนำสิ่งที่ออกแบบไว้ไปสู่ขั้นตอนของการผลิตรายการ มีกระบวนการพัฒนาสื่อประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมก่อนการผลิตรายการ ขั้นการผลิตรายการ และขั้นหลังการผลิต ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ขั้นก่อนการผลิตรายการ

เมื่อได้รับมอบหมายให้ดำเนินการผลิตชุดวิชาแล้ว ผู้เขียนดำเนินการวางแผนและซักซ้อมความเข้าใจระหว่างนักเทคโนโลยีการศึกษาประจำชุดวิชา ผู้ผลิตรายการ และทีมงานเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อให้การผลิตรายการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ดังนี้

1) การจองห้องบันทึกรายการ

ในการผลิตรายการในชุดวิชาใช้ห้องสตูดิโอและการถ่ายทำสถานที่จริง ผู้ผลิตรายการจะต้องจองห้องบันทึกรายการในวันเวลาที่ต้องการไว้ล่วงหน้า โดยทำการจองผ่านระบบการจองห้องบันทึกรายการของสำนักเทคโนโลยีการศึกษา ที่

<https://vpn.stou.ac.th/+CSCO+0h756767633A2F2F722D7162702E666762682E6E702E6775+/webstudio3/>

เลขที่การจอง	รายการการจอง	วันที่จอง	การจองเริ่ม	การจองสิ้นสุด	ใช้โดย	ผู้จอง
6303034	การประกอบคณะในโสตศึกษาและอาคารสื่อสำหรับผู้พิการ	30/09/2563	27/11/2563 09:00	27/11/2563 16:00	6	วรรณวิสา หนูกลาง
6303033/04	การประกอบคณะในโสตศึกษาและอาคารสื่อสำหรับผู้พิการ	30/09/2563	26/11/2563 09:00	26/11/2563 16:00	6	วรรณวิสา หนูกลาง
6303033/03	การประกอบคณะในโสตศึกษาและอาคารสื่อสำหรับผู้พิการ	30/09/2563	25/11/2563 09:00	25/11/2563 16:00	6	วรรณวิสา หนูกลาง
6303033/02	การประกอบคณะในโสตศึกษาและอาคารสื่อสำหรับผู้พิการ	30/09/2563	24/11/2563 09:00	24/11/2563 16:00	6	วรรณวิสา หนูกลาง
6303033/01	การประกอบคณะในโสตศึกษาและอาคารสื่อสำหรับผู้พิการ	30/09/2563	23/11/2563 09:00	23/11/2563 16:00	6	วรรณวิสา หนูกลาง
6303032	การประกอบคณะในโสตศึกษาและอาคารสื่อสำหรับผู้พิการ	30/09/2563	27/11/2563 09:00	27/11/2563 16:00	6	วรรณวิสา หนูกลาง
6303031	การประกอบคณะในโสตศึกษาและอาคารสื่อสำหรับผู้พิการ	29/09/2563	01/10/2563 09:00	01/10/2563 16:00	6	วรรณวิสา หนูกลาง
6302997	การประกอบคณะในโสตศึกษาและอาคารสื่อสำหรับผู้พิการ	28/09/2563	26/11/2563 09:00	26/11/2563 16:00	6	วรรณวิสา หนูกลาง
6302996	การประกอบคณะในโสตศึกษาและอาคารสื่อสำหรับผู้พิการ	28/09/2563	25/11/2563 09:00	25/11/2563 16:00	6	วรรณวิสา หนูกลาง
6302995/02	การประกอบคณะในโสตศึกษาและอาคารสื่อสำหรับผู้พิการ	28/09/2563	24/11/2563 09:00	24/11/2563 16:00	6	วรรณวิสา หนูกลาง

ภาพที่ 4.3 ตัวอย่างการจองห้องบันทึกรายการวิทยุโทรทัศน์

ที่มา : <https://vpn.stou.ac.th/+CSCO+0h756767633A2F2F722D7162702E666762682E6E702E6775+/webstudio3/>

2) การจัดหาผู้แสดง

ชุดวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ เป็นรายการที่นำเสนอละครประกอบรายการ โดยผู้แสดงประกอบด้วย ผู้สูงอายุเป็นผู้ดำเนินเรื่องใน ละคร และมีบุตรหลานเป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุ ในการจัดหาผู้แสดงเป็นผู้สูงอายุทั้งชายและหญิง จึงคัดเลือกบุคคลากรที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไป และผู้ดูแลผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 25 - 40 ปี ของสำนัก เทคโนโลยีการศึกษา โดยทาบทามและมาเป็นผู้แสดงด้วยความสมัครใจ เมื่อได้ผู้แสดงแล้ว มีการนัดหมายเพื่อเตรียมตัวล่วงหน้า ไม่ว่าจะเป็น การแต่งกาย เสื้อผ้า และจัดเตรียมข้อมูล บทรายการให้กับผู้แสดงเพื่อเตรียมตัวก่อนการบันทึกรายการ

ภาพที่ 4.4 ตัวอย่างผู้แสดงในรายการ
ที่มา : ภาพจากรายการเพื่อการศึกษาชุดวิชา 99321

3) ประสานงานวิทยากร

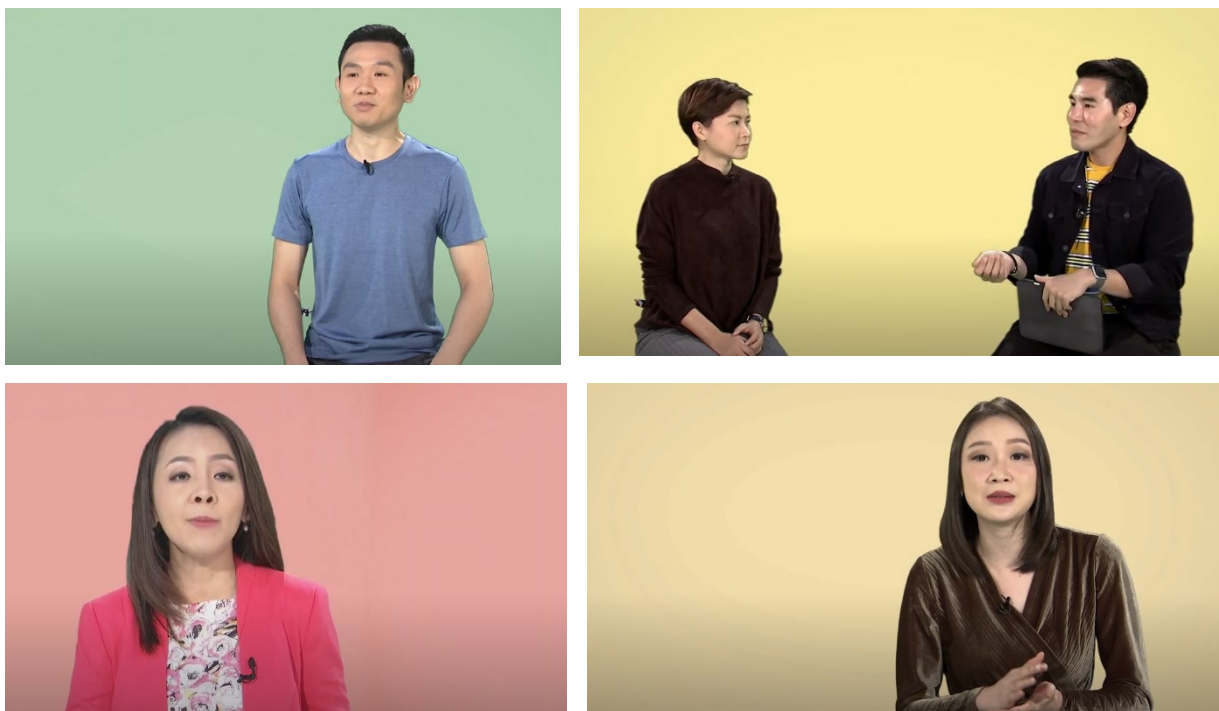
ในรายการจะมีส่วนของวิทยากรในการบรรยายให้ความรู้ในเรื่องต่างๆ ผู้เขียนดำเนินการจัดทำหนังสือเชิญวิทยากร รวมทั้งประสานงานในการจัดส่งหนังสือเชิญและยืนยันวัน เวลา และสถานที่ในการบันทึกรายการล่วงหน้ากับวิทยากรทั้ง 4 รายการ

4) สํารวจสถานที่ถ่ายทำนอกสถานที่

ในรายการมีการถ่ายทำนอกสถานที่ ซึ่งมีรายการเกี่ยวกับการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกบ้านเพื่อให้เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ มีการถ่ายทำที่คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต และ SCG Experience สาขาเลียบทางด่วนเอกมัย - รามอินทรา (CDC) ซึ่งในเบื้องต้นผู้เขียนมีการค้นหาข้อมูลรายละเอียดสถานที่จากในเว็บไซต์หน่วยงานเพื่อนำมาเป็นข้อมูลสำหรับการถ่ายทำ เพื่อตรวจสอบเบื้องต้นร่วมกับนักเทคโนโลยีการศึกษาว่าสถานที่ที่จะไปถ่ายทำมีภาพครอบคลุมประเด็นในรายการทั้งหมดตามโครงสร้างรายการที่กำหนดไว้ รวมทั้งระยะเวลาการเดินทางเพื่อให้การทำงานของทีมงานสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

5) จัดเตรียมฉาก/กราฟิก/วัสดุรายการ/เสียงดนตรี

การออกแบบฉากมีการออกแบบไว้ 2 ส่วน ได้แก่ ฉากสำหรับการบันทึกรายการในสตูดิโอ และการถ่ายทำนอกสถานที่ สำหรับฉากสำหรับการถ่ายทำในสตูดิโอสำหรับวิทยากร โดยเลือกฉากที่มีสีสันสดใสเป็นฉากสีพื้นเพื่อให้วิทยากรเด่นชัด ทั้งนี้การเลือกสีฉากคำนึงถึงเนื้อเรื่องรายการ เช่น รายการที่มีวิทยากรบรรยายเกี่ยวกับสุขภาพ เนื่องจากฉากสีเขียวให้ความรู้รู้สึกสุขภาพดี หรือรายการเกี่ยวกับการใช้ IT สำหรับผู้สูงอายุ เลือกใช้ฉากสีเหลือง เนื่องจากฉากสีเหลืองให้ความรู้สึกกระฉับกระเฉง เป็นต้น ซึ่งทำให้รายการดูน่าติดตามมากขึ้น

ภาพที่ 4.5 ตัวอย่างฉากสำหรับการถ่ายทำในสตูดิโอ
ที่มา : ภาพจากรายการเพื่อการศึกษาชุดวิชา 99321

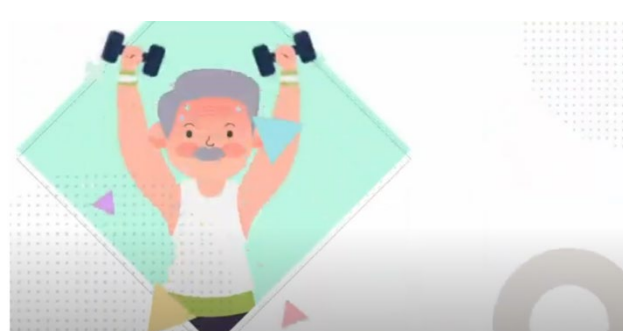
6) กราฟิก

เมื่อประชุมร่วมกันกับทีมงานและนักเทคโนโลยีการศึกษาแล้ว ดำเนินการประสานงานในการจัดทำกราฟิกรายการ โดยทำการจองผ่านระบบคำขอผลิตสื่อของสำนักเทคโนโลยีการศึกษา ที่ลิงก์ <https://ioet.stou.ac.th/reqmedia/reqmediaadd.php?rtID=2>

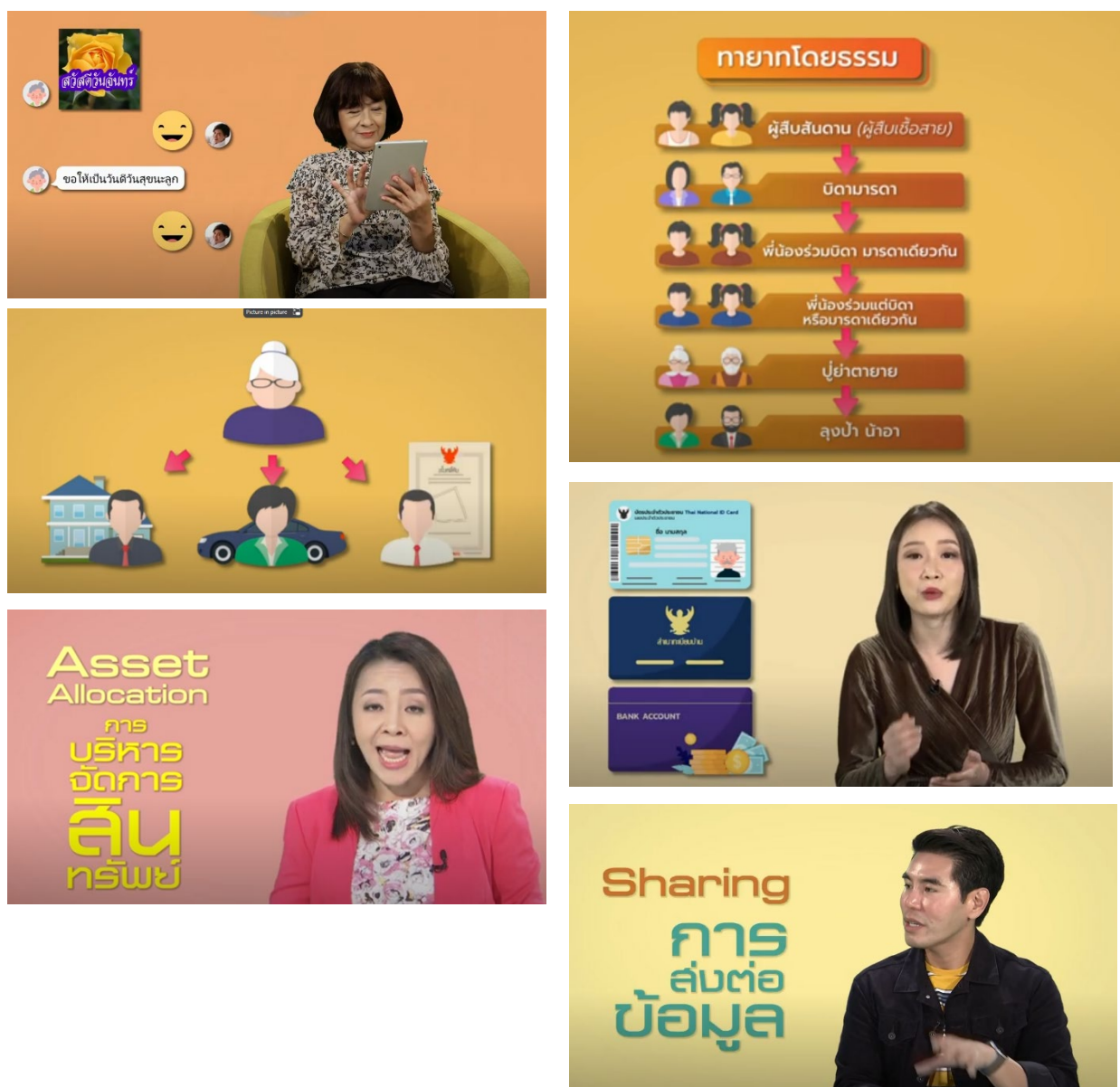
ภาพที่ 4.6 ตัวอย่างคำขอผลิตสื่อของสำนักเทคโนโลยีการศึกษา
ที่มา : <https://ioet.stou.ac.th/reqmedia/reqmediaadd.php?rtID=2>

งานกราฟิกในชุดวิชานี้ ประกอบด้วย ไตเติ้ลรายการ กราฟิกประกอบรายการ และเครดิตท้าย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ไตเติ้ลรายการ เป็นการเลือกใช้ภาพกราฟิกที่เป็นภาพผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมตามเนื้อหารายการ ไม่ว่าจะเป็น การอยู่ร่วมกันในครอบครัว การใช้สมาร์ทโฟน การออม และการออกกำลังกาย เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาในรายการ

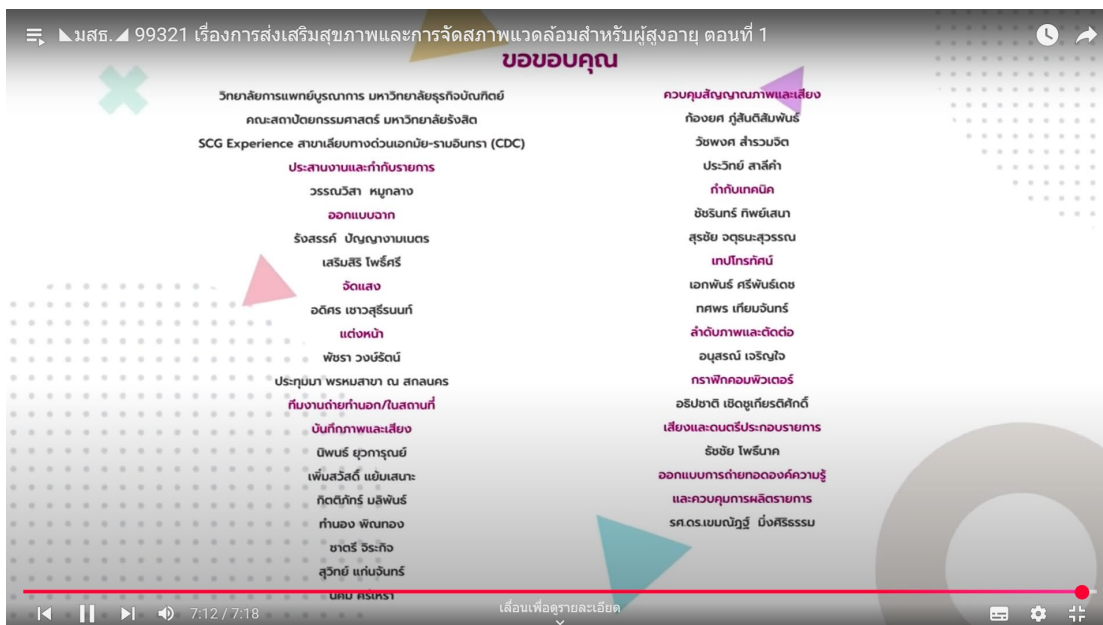
ภาพที่ 4.7 ตัวอย่างไตเติ้ลรายการ
ที่มา : ภาพจากรายการเพื่อการศึกษาชุดวิชา 99321

ภาพที่ 4.8 ตัวอย่างกราฟิกการ
ที่มา : ภาพจากรายการเพื่อการศึกษาชุดวิชา 99321

กราฟิกประกอบรายการ เมื่อดำเนินการจัดทำทสมบูรณ์เรียบร้อยแล้ว ดำเนินการออกแบบกราฟิกให้สอดคล้องกับเนื้อหาของวิทยากร ทั้งนี้การออกแบบกราฟิกเน้นการใช้ภาพเพื่อสื่อความหมาย และมีข้อความประกอบการบรรยายเป็นระยะๆ ให้ผู้ชมเข้าใจง่ายขึ้น

เครดิตท้ายรายการ เป็นการขอบคุณผู้เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการทั้งหมด อาทิ ที่ปรึกษา วิทยากร ผู้ควบคุมรายการ ผู้กำกับรายการ และทีมงานผู้ผลิตรายการทั้งในและนอกสถานที่

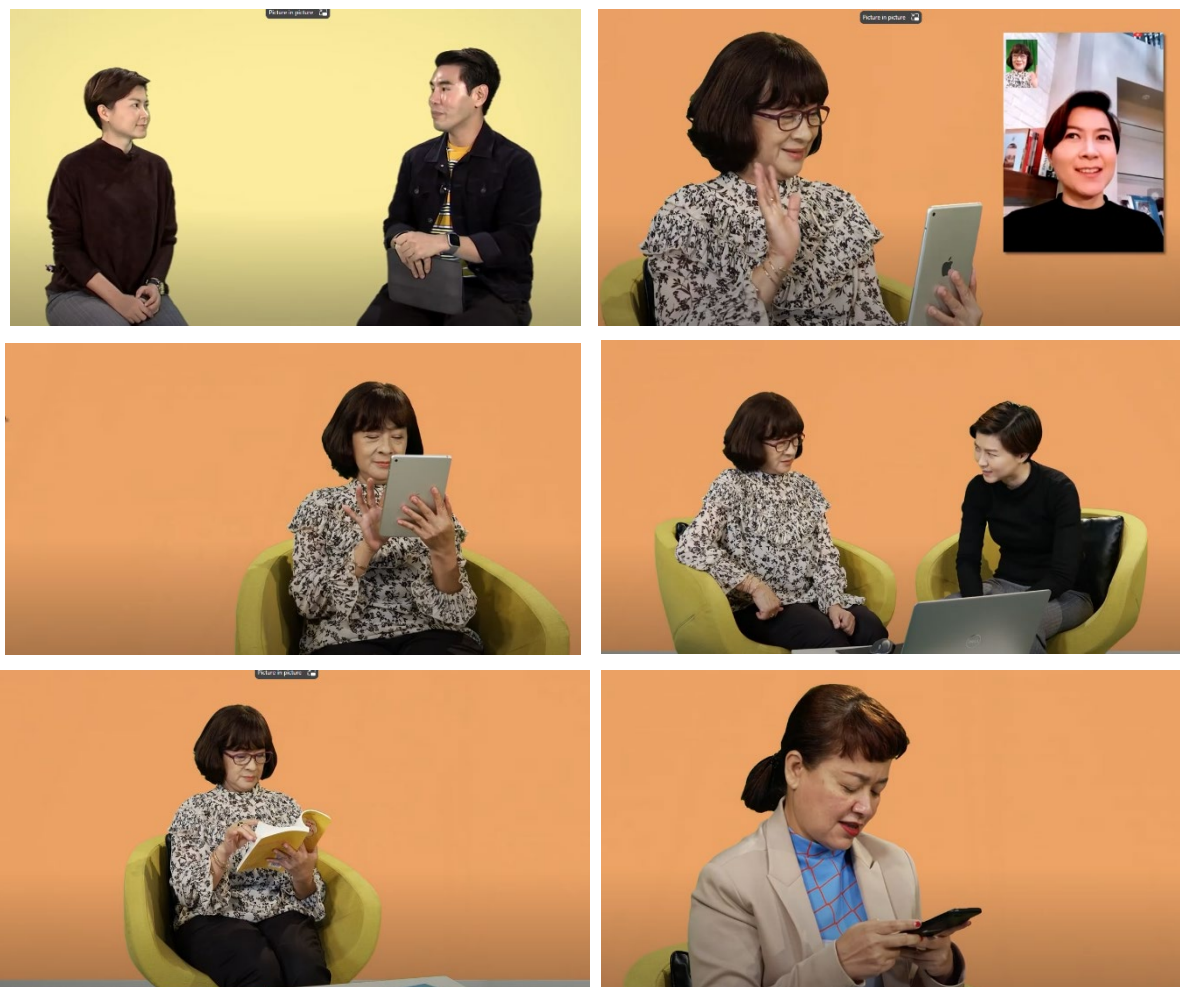

ภาพที่ 4.9 ตัวอย่างเครดิตท้ายรายการ
ที่มา : ภาพจากรายการเพื่อการศึกษาชุดวิชา 99321

7) วัสดุรายการ

ในการจัดเตรียมวัสดุรายการ และอุปกรณ์ประกอบฉาก เนื่องจากชุดวิชานี้มีละคร สอดแทรกรายการเป็นระยะๆ ประกอบการบรรยาย จึงจำเป็นต้องมีการเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ

รายการที่ 1 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ เป็นการสนทนาระหว่างวิทยากร และมีละครสอดแทรกเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีและสื่อสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ดังนั้น อุปกรณ์ประกอบฉากที่ต้องจัดเตรียม ได้แก่ เก้าอี้ แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน หนังสือ

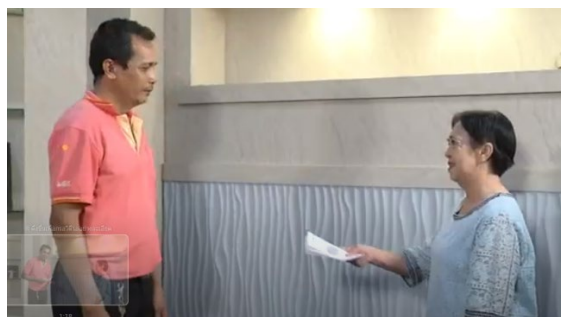
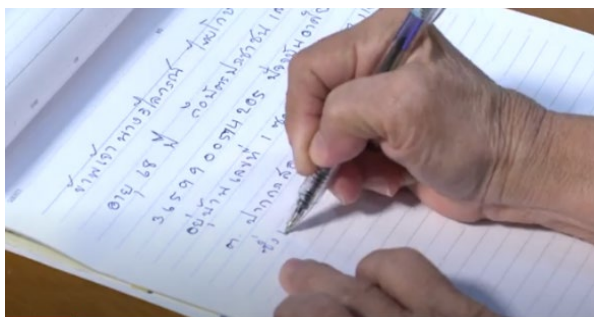
ภาพที่ 4.10 อุปกรณ์ประกอบฉากรายการที่ 1
ที่มา : ภาพจากรายการเพื่อการศึกษาชุดวิชา 99321

รายการที่ 2 การส่งเสริมสุขภาพและการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุ เป็นการให้ความรู้ของวิทยากร และมีละครสอดแทรกระหว่างการบรรยายเกี่ยวกับการเลือกรับประทานอาหาร การสาธิตการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ดังนั้น อุปกรณ์ประกอบฉากที่ต้องจัดเตรียม ได้แก่ คอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน อาหาร เครื่องมือ โสฟา เก้าอี้ อุปกรณ์การออกกำลังกาย เตียนนอน หมอน ผ้าห่ม หนังสือสวดมนต์ อุปกรณ์ทำความสะอาด

ภาพที่ 4.11 อุปกรณ์ประกอบฉากรายการที่ 2
ที่มา : ภาพจากรายการเพื่อการศึกษาชุดวิชา 99321

รายการที่ 3 กฎหมายและสิทธิประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุ เป็นการให้ความรู้ของวิทยากร และมีสถานการณ์จำลองสอดแทรกระหว่างการบรรยายเกี่ยวกับพินัยกรรม และสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ ดังนั้น อุปกรณ์ประกอบฉากที่ต้องจัดเตรียม ได้แก่ โซฟา สมุด กระดาษ ปากกา โทรศัพท์ เงิน

ภาพที่ 4.12 อุปกรณ์ประกอบฉากรายการที่ 3
ที่มา : ภาพจากรายการเพื่อการศึกษาชุดวิชา 99321

รายการที่ 4 เตรียมตัวอย่างใดเมื่อถึงวัยเกษียณ เป็นการให้ความรู้ของวิทยากร และมีละครสอดแทรกระหว่างการบรรยายเกี่ยวกับวิธีการออม ดังนั้น อุปกรณ์ประกอบฉากที่ต้องจัดเตรียม ได้แก่ โต๊ะ เก้าอี้ คอมพิวเตอร์ แบบบันทึกการออม เครื่องคิดเลข คอมพิวเตอร์ สมุดบัญชีธนาคาร บิลค่าใช้จ่ายต่างๆ

ภาพที่ 4.13 อุปกรณ์ประกอบฉากรายการที่ 4
ที่มา : ภาพจากรายการเพื่อการศึกษาชุดวิชา 99321

8) เสียงดนตรีและเสียงประกอบต่างๆ

ในการทำงานทางทีมงานต้องเตรียมเพลงที่ต้องใช้ ไม่ว่าจะเป็นเพลงประจำรายการ เพลงคลั่นรายการ รวมถึงเสียงประกอบต่างๆ ที่จำเป็นต้องใช้ และเรียงให้เป็นระเบียบก่อนเริ่มงานจริง ทั้งนี้รายการเลือกใช้เพลงที่มีจังหวะเร็วเพื่อให้ตื่นตัวและดึงดูดความสนใจของผู้ชมรายการ

3.2 ขั้นการผลิตรายการ

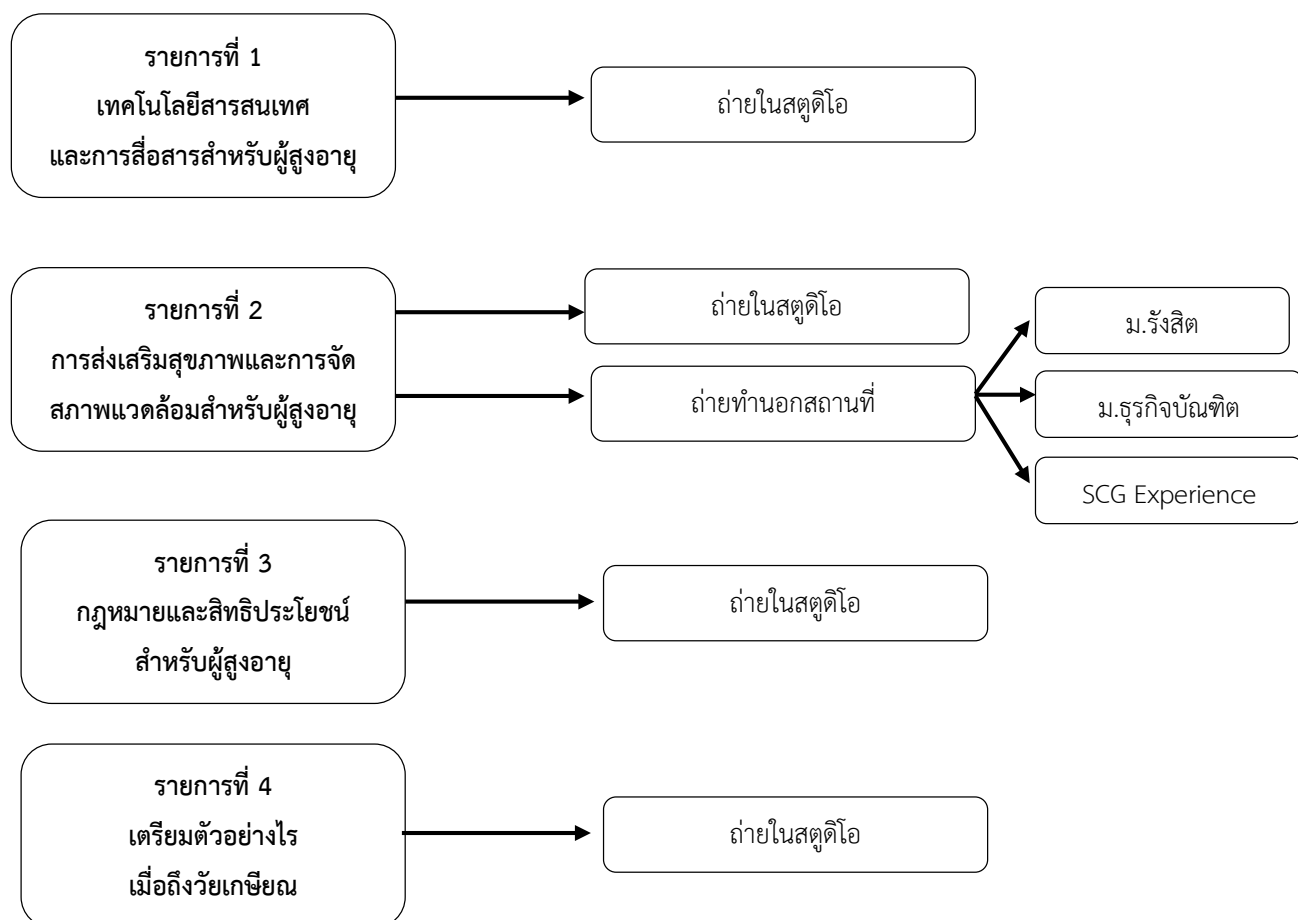
1) ถ่ายทำและบันทึกรายการ

เมื่อจัดเตรียมฉาก วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เรียบร้อยแล้ว จึงเริ่มถ่ายทำรายการ โดยเริ่มจากการบรรยายของวิทยากรทั้ง 4 รายการ

ตารางที่ 4.6 แสดงรายการและประเด็นนำเสนอ

รายการที่/เรื่อง	ประเด็นนำเสนอ
รายการที่ 1 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ	- นำเสนอภาพรวมของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ทั้งในชีวิตประจำวัน การสื่อสาร เพื่อให้เห็นว่าผู้สูงอายุมีการปรับตัวใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างไร รวมถึงข้อคำนึงถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ - นำเสนอการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในงานด้านอาหารและสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ สามารถนำมาใช้ได้อย่างไรเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากที่สุด
รายการที่ 2 การส่งเสริมสุขภาพและการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุ	- นำเสนอวิธีการส่งเสริมสุขภาพทางกายและทางใจของผู้สูงอายุนวัตกรรม/เทคโนโลยีที่นำมาใช้รองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น - นำเสนอการออกแบบสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในบ้านเพื่อให้เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ
รายการที่ 3 กฎหมายและสิทธิประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุ	นำเสนอการยกตัวอย่างการใช้เทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการทำพินัยกรรมสามารถทำได้หรือไม่อย่างไร โดยมีการอธิบายรายละเอียดส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้ชมคิดและวิเคราะห์ตาม
รายการที่ 4 เตรียมตัวอย่างไรเมื่อถึงวัยเกษียณ	นำเสนอการเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับการเข้าสู่วัยเกษียณอย่างมั่นคง โดยวิทยากรแนะนำวิธีการเตรียมความพร้อมด้านการเงิน

โดยเลือกจากตามความเหมาะสมกับเนื้อหารายการ จากนั้น ดำเนินการถ่ายทำละคร ประกอบรายการ ในชุดวิชานี้ มีการบันทึกรายการทั้งในห้องสตูดิโอ และถ่ายทำนอกสถานที่ ดังนี้

ภาพที่ 4.14 สถานที่ถ่ายทำรายการ
ที่มา : ออกแบบภาพโดย วรณวิสา หมุกกลาง, 2567

ภาพที่ 4.15 ตัวอย่างการถ่ายทำนอกสถานที่

ภาพที่ 4.16 ตัวอย่างการควบคุมการผลิตในสตูดิโอ

3.3 ขั้นหลังการผลิตรายการ

เมื่อมีการบันทึกภาพและเสียงที่ถ่ายทำไว้ลงบนเทปบันทึกแล้ว ขั้นตอนที่ต้องทำต่อไปคือ การตัดต่อลำดับภาพและการผสมเสียงเพื่อให้ได้รายการที่สมบูรณ์ที่สุดพร้อมที่จะออกอากาศได้ การตัดต่อและลำดับภาพมีการเรียบเรียงให้สอดคล้องและมีความหมายได้อย่างสมบูรณ์ตามบทรายการที่วางโครงเรื่องไว้ นอกจากนี้ยังมีการใส่เสียงประกอบ เสียงดนตรี การผสมเสียง เทคนิคพิเศษ ส่วนนำของรายการ ภาพกราฟิกต่างๆ การซ้อนตัวหนังสือ ชื่อวิทยากรและเทคนิคอื่นๆ ที่จะช่วยให้รายการมีชีวิตชีวาน่าสนใจมากขึ้น

ผู้ออกแบบดำเนินการตามขั้นที่ 3 การพัฒนา (Development) สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนา (Development)

ขั้นที่ 3 การพัฒนา (Development)	ผลลัพธ์
• ขั้นก่อนการผลิต วางแผนร่วมกับนักเทคโนโลยีการศึกษาและทีมผลิตจองห้องบันทึกผ่านระบบออนไลน์จัดหาผู้แสดงตามคุณสมบัติที่กำหนดประสานงานวิทยากร 4 ท่าน และกำหนดวันบันทึกสำรวจสถานที่ถ่ายทำนอกสถานที่ ออกแบบฉาก, กราฟิก, จัดเตรียมวัสดุรายการและอุปกรณ์ประกอบเตรียมเสียงดนตรีและเสียงประกอบรายการ	1. วัสดุรายการและทรัพยากรที่เกี่ยวข้องที่สมบูรณ์ก่อนลงมือผลิต เพื่อรองรับการถ่ายทำในสตูดิโอ และนอกสถานที่
• ขั้นผลิตรายการ ถ่ายทำรายการตามบทและแผนการออกแบบบันทึกรายการในสตูดิโอและนอกสถานที่ ใช้ฉาก อุปกรณ์ และกราฟิกที่เตรียมไว้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาแต่ละตอน ถ่ายทำรายการ 4 ตอนครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนดไว้	คลิปรายการที่ถ่ายทำเรียบร้อยแล้ว
• ขั้นหลังผลิตรายการ ตัดต่อวิดีโอและผสมเสียงให้สอดคล้องตามโครงเรื่องเพิ่มกราฟิก เสียงประกอบ ซ้อนตัวหนังสือ	รายการเพื่อการศึกษา จำนวน 4 รายการ

ขั้นที่ 3 การพัฒนา (Development)	ผลลัพธ์
ชื่อวิทยากร และแอปเฟกต์ต่างๆ ตรวจสอบคุณภาพก่อนเผยแพร่	

วิเคราะห์ : ขั้นตอนการพัฒนาในครั้งนี้มีการวางแผนร่วมกันอย่างเป็นระบบระหว่างทีมเนื้อหา นักเทคโนโลยีการศึกษา และทีมผู้ผลิตรายการ ซึ่งส่งผลให้ทุกขั้นตอน ดำเนินไปอย่างราบรื่น จากเดิมที่ไม่เป็นระบบส่วนใหญ่ใช้เพียงในสตูดิโอตัดต่อพื้นฐานโดยไม่มีเน้นกราฟิกหรือเสียงประกอบ แนวทางการพัฒนา (Development) ทำให้**ขั้นก่อนการผลิต** มีการวางแผนล่วงหน้าอย่างชัดเจน เช่น การจองห้องบันทึกผ่านระบบออนไลน์ การคัดเลือกผู้แสดงตามคุณสมบัติ การประสานงานกับวิทยากร และการสำรวจสถานที่ถ่ายทำนอกสถานที่ เพื่อให้เหมาะกับบริบทของเนื้อหาแต่ละตอน พร้อมทั้งออกแบบฉาก กราฟิก และจัดเตรียมเสียงดนตรี/ เสียงประกอบไว้ล่วงหน้า

ขั้นผลิตรายการ มีการดำเนินการถ่ายทำตามบทและแผนที่วางไว้ โดยใช้ฉากและอุปกรณ์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาแต่ละตอน ทั้งในสตูดิโอและนอกสถานที่อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นหลังผลิตรายการ ทีมงานมีการตัดต่ออย่างมืออาชีพ พร้อมเพิ่มกราฟิก เสียงประกอบ และองค์ประกอบเสริมอื่น ๆ เช่น ชื่อวิทยากร แอปเฟกต์ ฯลฯ และมีขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพอย่างเข้มงวดก่อนเผยแพร่

ขั้นตอนที่ 4 นำไปใช้ (Implementation)

เป็นการนำสื่อไปใช้งานจริง โดยอาจเริ่มจากการใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านสื่อพิจารณาความถูกต้อง สมบูรณ์และความเหมาะสมของสื่อ จากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนการเผยแพร่ในช่องทาง e-Learning ของชุดวิชา และ ยูทูป

4.1 การตรวจสอบคุณภาพรายการ

เมื่อผลิตรายการเสร็จแล้ว ผู้เขียนดำเนินการนำรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาจำนวน 4 รายการไปตรวจสอบคุณภาพรายการโดยคณะกรรมการตรวจพิจารณาคุณภาพสื่อการศึกษา และปรับปรุงแก้ไขรายการตามข้อเสนอแนะ เพื่อให้รายการมีคุณภาพและความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตามแบบประเมินคุณภาพสื่อการศึกษาออนไลน์ของสำนักเทคโนโลยีการศึกษา ดังนี้

การประเมินจากนักเทคโนโลยีการศึกษา

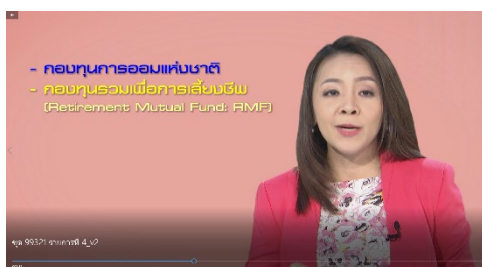
ที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน
	กำหนดส่งแบบประเมิน	-
1	วิธีการนำเสนอรายการ (รูปแบบรายการมีความเหมาะสมกับเนื้อหารายการ)	☒ มีความเหมาะสมน่าสนใจ ☐ (ข้อเสนอแนะ: 6)
2	ความชัดเจนและความน่าสนใจของการนำเสนอรายการ	☒ มีความเหมาะสมน่าสนใจ ☐ (ข้อเสนอแนะ: 6)
3	ความคมชัดของภาพ เสียง และขนาดตัวอักษร	☒ ชัดเจนเหมาะสม ☐ ควรปรับปรุง (ข้อเสนอแนะ: 6)
4	วิทยากร ผู้ดำเนินรายการ และผู้ร่วมรายการ	☒ มีความเหมาะสม ☐ ควรปรับปรุง (ข้อเสนอแนะ: 6)
5	ฉากในรายการ	☒ มีความเหมาะสมกับสมัย ☐ ควรปรับปรุง (ข้อเสนอแนะ: 6)
6	ข้อเสนอแนะอื่น ๆ	ขอมีการ insert เนื้อหาจากทีวีรายการชุด กึ่งส่วนต้น และส่วนเนื้อหา จะทำให้นักศึกษาเข้าใจมากขึ้น เช่น เรื่องของการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าเมือง การเคลื่อนย้ายอย่างไรตามทีวีรายการกล่าว การทำภาพเคลื่อนไหวบางภาพใช้ไม่สอดคล้องกับการอธิบายของวิทยากร
	สรุปผลการตรวจสอบ	☐ ออกอากาศ/เผยแพร่ได้ ☒ ต้องแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนออกอากาศ/เผยแพร่ ☐ ให้ออกอากาศไปก่อน แล้วกลับมาแก้ไขก่อนไปออกอากาศครั้งต่อไป ☐ ไม่ให้จัดออกอากาศ/เผยแพร่
		บันทึกข้อมูล

Update : kemmanat.min@stou.ac.th 2020-03-11 09:07:24

ภาพที่ 4.15 ตัวอย่างแบบประเมินคุณภาพสื่อการศึกษา

ที่มา : <https://vpn.stou.ac.th/+CSCO+0h756767633A2F2F767279702E666762682E6E702E6775++/evavdo/>

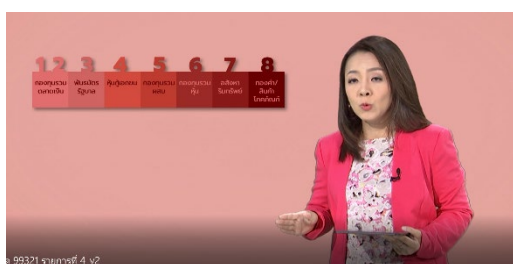
เมื่อดำเนินการพัฒนารายการเพื่อการศึกษาเรียบร้อยแล้ว ผู้ผลิตรายการนำรายการส่งให้หน่วยตรวจสอบรายการและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อให้รายการมีความสมบูรณ์ โดยการตรวจสอบรายการ พบว่า มีการปรับแก้กราฟิกให้มีความสวยงาม ใช้สีและตัวอักษรที่สอดคล้องกันทั้งรายการ รวมทั้งปรับรูปแบบตัวอักษรให้เหมาะสมกับพื้นที่ว่างเพื่อความสวยงาม และอ่านง่ายขึ้น การแทรกภาพกราฟิก การปรับการนำเสนอละครให้กระชับ เร็วขึ้น เพื่อให้รายการมีความน่าสนใจมากขึ้น การแก้ไขปรับปรุงรายการดังตัวอย่าง

ก่อนปรับปรุง

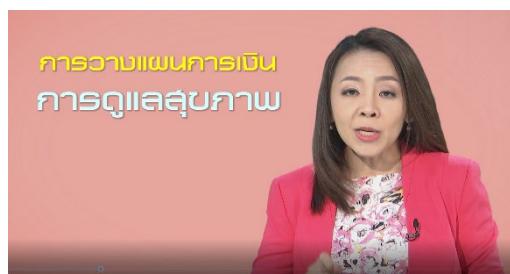
หลังปรับปรุง

ก่อนปรับปรุง

หลังปรับปรุง

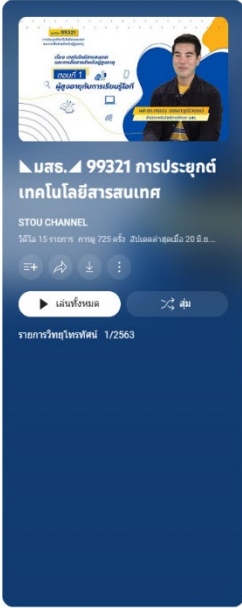
ก่อนปรับปรุง

หลังปรับปรุง

4.2 การเผยแพร่รายการ

เมื่อดำเนินการปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจพิจารณาคุณภาพสื่อการศึกษาเรียบร้อยแล้ว ดำเนินการเผยแพร่รายการเพื่อการศึกษา ชุดวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ STOU Channel และยูทูป ช่อง STOU Channel สามารถรับชมได้ที่ www.stou.ac.th/link/JPRO0 หรือสแกน QR Code

ลำดับ	ชื่อรายการ	จำนวนผู้ชม	วันที่
1	มสธ. 99321 เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ ตอนที่ 1	621 คน	3 ธันวาคม
2	มสธ. 99321 เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ ตอนที่ 2	376 คน	3 ธันวาคม
3	มสธ. 99321 เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ ตอนที่ 3	576 คน	3 ธันวาคม
4	มสธ. 99321 เรื่องการส่งเสริมสุขภาพและการจัดการสภาพแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุ ตอนที่ 1	388 คน	3 ธันวาคม
5	มสธ. 99321 เรื่องการส่งเสริมสุขภาพและการจัดการสภาพแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุ ตอนที่ 2	149 คน	3 ธันวาคม
6	มสธ. 99321 เรื่องการส่งเสริมสุขภาพและการจัดการสภาพแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุ ตอนที่ 3	177 คน	3 ธันวาคม
7	มสธ. 99321 เรื่องการส่งเสริมสุขภาพและการจัดการสภาพแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุ ตอนที่ 4	158 คน	3 ธันวาคม
8	มสธ. 99321 เรื่องกฎหมายและสิทธิประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุ ตอนที่ 1 ผู้มีสิทธิรับมรดก	592 คน	3 ธันวาคม
9	มสธ. 99321 เรื่องกฎหมายและสิทธิประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุ ตอนที่ 2 พินัยกรรม	485 คน	3 ธันวาคม
10	มสธ. 99321 เรื่องกฎหมายและสิทธิประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุ ตอนที่ 3 การเสียสิทธิ์	193 คน	3 ธันวาคม
11	มสธ. 99321 เรื่องกฎหมายและสิทธิประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุ ตอนที่ 4 สิทธิและสวัสดิการ	369 คน	3 ธันวาคม
12	มสธ. 99321 เรื่องเตรียมตัวอย่างไรเมื่อถึงวัยเกษียณ ตอนที่ 1 การเตรียมเกษียณอย่างมั่นคง	168 คน	3 ธันวาคม
13	มสธ. 99321 เรื่องเตรียมตัวอย่างไรเมื่อถึงวัยเกษียณ ตอนที่ 2 เก็บเงินอย่างไรให้ออกวัยเกษียณ	109 คน	3 ธันวาคม
14	มสธ. 99321 เรื่องเตรียมตัวอย่างไรเมื่อถึงวัยเกษียณ ตอนที่ 3 การลงทุนระยะสั้น	102 คน	3 ธันวาคม
15	มสธ. 99321 เรื่องเตรียมตัวอย่างไรเมื่อถึงวัยเกษียณ ตอนที่ 4 การลงทุนระยะยาว	181 คน	3 ธันวาคม

ภาพที่ 4.18 รายการเพื่อการศึกษา ชุดวิชา 99321
ที่มา : <https://www.youtube.com/STOUCHANNEL>

ผู้ออกแบบดำเนินการตามขั้นตอนที่ 4 นำไปใช้ (Implementation) สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนที่ 4 นำไปใช้ (Implementation)

ขั้นตอนที่ 4 นำไปใช้ (Implementation)	ผลลัพธ์
ส่งรายการทั้ง 4 ตอนให้คณะกรรมการตรวจพิจารณาคุณภาพสื่อการศึกษา มีการใช้แบบประเมินคุณภาพสื่อออนไลน์ของสำนักเทคโนโลยีการศึกษา ปรับปรุงรายการตามข้อเสนอแนะจากการประเมินเผยแพร่รายการผ่านช่อง STOU Channel และ YouTube เพิ่มช่องทางการเข้าถึงผ่านลิงก์เว็บไซต์ และ QR Code สำหรับการรับชม	รายการเพื่อการศึกษาที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ และเผยแพร่ทางช่องทางที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้

วิเคราะห์ : ช่องทางดิจิทัล (YouTube, เว็บไซต์, QR Code, e-Learning) ช่วยให้เข้าถึงง่ายขึ้นและขยายการเข้าถึงไปถึง ประชาชนทั่วไป (open access) เครื่องมือประเมินออนไลน์มาตรฐาน จากหน่วยงานเฉพาะทาง และมีการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะจริง มีการนำข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการมาปรับปรุงรายการอย่างเป็นรูปธรรมจากเดิมที่ช่องทางการเผยแพร่จำกัดเฉพาะบางแพลตฟอร์ม เช่น CD/DVD หรือระบบภายในการประเมินคุณภาพอาจใช้แบบฟอร์มทั่วไป/เฉพาะแนวทางนำไปใช้ (Implementation) นี้ทำให้เพิ่มประสิทธิภาพในการกระจายสื่อขยายโอกาสการเรียนรู้ทำให้รายการมีคุณภาพยิ่งขึ้นจากการรับฟังข้อเสนอแนะสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีกว่าและทันสมัยกว่าเดิม

ขั้นตอน 5 การประเมินผล

เป็นขั้นตอนที่จะต้องทำอย่างเป็นระบบ โดยเมื่อเผยแพร่รายการทางช่องทางที่มหาวิทยาลัยกำหนดแล้ว เพื่อเปิดโอกาสสำหรับความคิดเห็นจากผู้ชมรายการ โดยสำรวจจากยอดผู้เข้าชมรายการ และความพึงพอใจของผู้ชมรายการ เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้สื่อมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

5.1 จำนวนผู้เข้าชมรายการเพื่อการศึกษาทางยูทูป ช่อง STOU Channel

รายการเพื่อการศึกษา ชุดวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับผู้สูงอายุ ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ STOU Channel และยูทูป ช่อง STOU Channel สามารถรับชมได้ที่ www.stou.ac.th/link/JPRQ0 โดยมีจำนวนการเข้าชมรายการ ดังนี้ (ข้อมูล ณ วันที่ 24 เมษายน 2568)

ตารางที่ 4.9 จำนวนผู้เข้าชมรายการทางยูทูป ช่อง STOU Channel

รายการ	ลิงค์รายการ	ความยาวรายการ	จำนวนผู้เข้าชม
รายการที่ 1 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ			
ตอนที่ 1 ผู้สูงอายุกับการเรียนรู้ไอที	www.stou.ac.th/link/yt0NL	6.50	751
ตอนที่ 2 เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ	www.stou.ac.th/link/JfDut	6.35	434
ตอนที่ 3 การใช้สื่อสังคมเพื่อเผยแพร่ประสบการณ์ด้านอาหารและการออกกำลังกาย	www.stou.ac.th/link/Pqj7b	11.54	631
รวม			1,816
รายการที่ 2 การส่งเสริมสุขภาพและการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุ			
ตอนที่ 1 รู้เท่าทันอารมณ์ผู้สูงอายุ	www.stou.ac.th/link/nXZEz	7.19	445
ตอนที่ 2 การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ	www.stou.ac.th/link/sWCoF	5.10	170
ตอนที่ 3 การจัดพื้นที่นอกอาคาร	www.stou.ac.th/link/MNyh4	7.22	209
ตอนที่ 4 ไอเดียบ้านสำหรับผู้สูงอายุ	www.stou.ac.th/link/kDugZ	5.27	186
รวม			1,010
รายการที่ 3 กฎหมายและสิทธิประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุ			
ตอนที่ 1 ผู้รับสิทธิมรดก	www.stou.ac.th/link/vLNQx	6.51	859
ตอนที่ 2 พินัยกรรม	www.stou.ac.th/link/WAZAn	7.57	623
ตอนที่ 3 การเสียสิทธิ์	www.stou.ac.th/link/HgTpX	5.10	253
ตอนที่ 4 สิทธิและสวัสดิการ	www.stou.ac.th/link/JyzNg	5.02	502

รายการ	ลิงค์รายการ	ความยาว รายการ	จำนวน ผู้เข้าชม
รวม			2,237
รายการที่ 4 เตรียมตัวอย่างไรเมื่อถึงวัยเกษียณ			
ตอนที่ 1 การเตรียมเกษียณอย่างมั่นคง	www.stou.ac.th/link/FafV3	5.39	188
ตอนที่ 2 เก็บเงินอย่างไรให้พอใช้ยามเกษียณ	www.stou.ac.th/link/Cmjgv	5.10	121
ตอนที่ 3 การลงทุนระยะสั้น	www.stou.ac.th/link/K3YUI	5.35	119
ตอนที่ 4 การลงทุนระยะยาว	www.stou.ac.th/link/G5kGt	7.36	194
รวม			622
รวมทั้งสิ้น			5,685

จากตารางพบว่า ผู้ชมเข้าชม ชุดวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ รวมทั้งสิ้น 5,685 ครั้ง ทั้งนี้รายการที่ 3 กฎหมายและสิทธิประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุ มีจำนวนผู้เข้าชมสูงสุด (จำนวน 2,237 ครั้ง) ทั้งนี้ หากจำแนกตามรายการ พบว่า

รายการที่ 1 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ ยอดเข้าชมทั้งสิ้น 1,816 ครั้ง โดยเข้าชมตอนที่ 1 ผู้สูงอายุกับการเรียนรู้ไอที มีผู้เข้าชมสูงสุด (จำนวน 751 ครั้ง) รองลงมา คือ ตอนที่ 3 การใช้สื่อสังคมเพื่อเผยแพร่ประสบการณ์ด้านอาหารและการออกกำลังกาย (จำนวน 631 ครั้ง) และตอนที่ 2 เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ (จำนวน 434 ครั้ง) ตามลำดับ

รายการที่ 2 การส่งเสริมสุขภาพและการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุ ยอดเข้าชมทั้งสิ้น 1,010 ครั้ง โดยเข้าชมตอนที่ 1 รู้เท่าทันอารมณ์ผู้สูงอายุมีผู้เข้าชมสูงสุด (จำนวน 445 ครั้ง) รองลงมา คือ ตอนที่ 3 การจัดพื้นที่นกออากา (จำนวน 209 ครั้ง) และ ตอนที่ 4 ไอเดียบ้านสำหรับผู้สูงอายุ (จำนวน 186 ครั้ง) ตามลำดับ

รายการที่ 3 กฎหมายและสิทธิประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุ ยอดเข้าชมทั้งสิ้น 2,237 ครั้ง โดยเข้าชมตอนที่ 1 ผู้รับสิทธิมรดก มีผู้เข้าชมสูงสุด (จำนวน 859 ครั้ง) รองลงมา คือ ตอนที่ 2 พินัยกรรม (จำนวน 623 ครั้ง) และ ตอนที่ 4 สิทธิและสวัสดิการ (จำนวน 502 ครั้ง) ตามลำดับ

รายการที่ 4 เตรียมตัวอย่างไรเมื่อถึงวัยเกษียณ ยอดเข้าชมทั้งสิ้น 622 ครั้ง โดยเข้าชมตอนที่ 4 การลงทุนระยะยาว มีผู้เข้าชมสูงสุด (จำนวน 194 ครั้ง) รองลงมา คือ ตอนที่ 1 การเตรียมเกษียณอย่างมั่นคง (จำนวน 188 ครั้ง) และ ตอนที่ 2 เก็บเงินอย่างไรให้พอใช้ยามเกษียณ (จำนวน 121 ครั้ง) ตามลำดับ

5.2 ความพึงพอใจที่มีต่อรายการเพื่อการศึกษา ชุดวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ

หลังจากที่นักศึกษาชมรายการเพื่อการศึกษาชุดวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ แล้วทำการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรายการเพื่อการศึกษา ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 4.10 คะแนนความพึงพอใจที่มีต่อรายการ (n = 31 คน)

รายการประเมิน	M	SD.	แปลผล
1. ด้านเนื้อหา	4.43	0.63	มาก
1.1 เนื้อหารายการมีความน่าสนใจ	4.35	0.61	มาก
1.2 เนื้อหารายการมีความทันสมัย	4.35	0.66	มาก
1.3 เนื้อหารายการมีความเข้าใจง่าย	4.42	0.67	มาก
1.4 เนื้อหารายการมีความเหมาะสม	4.55	0.57	มากที่สุด
1.5 ลำดับการนำเสนอรายการเหมาะสม	4.48	0.57	มาก
1.6 การนำเสนอรายการมีความต่อเนื่องกัน	4.42	0.67	มาก
1.7 ความยาวรายการมีความเหมาะสม	4.45	0.68	มาก
2. ด้านรูปแบบรายการ	4.32	0.65	มาก
2.1 รูปแบบรายการนำเสนอที่น่าสนใจ	4.29	0.64	มาก
2.2 รูปแบบรายการเหมาะสมกับเนื้อหา	4.35	0.66	มาก
3. ด้านภาพ วิดีโอหรือเสียง	4.47	0.58	มาก
3.1 ภาพในรายการชัดเจน	4.45	0.62	มาก
3.2 ตัวอักษรในรายการชัดเจน	4.48	0.57	มาก
3.3 เสียงประกอบรายการชัดเจน	4.48	0.57	มาก
3.4 เสียงวิทยากรในรายการชัดเจน	4.42	0.56	มาก
3.5 กราฟิกสวยงาม เข้าใจง่าย	4.52	0.63	มากที่สุด
4. ด้านวิทยากร หรือผู้ร่วมรายการ	4.41	0.58	มาก
4.1 วิทยากรมีความเชี่ยวชาญในสิ่งที่นำเสนอ	4.39	0.56	มาก
4.2 วิทยากรอธิบายเนื้อหาชัดเจน	4.42	0.56	มาก
4.3 วิทยากรมีความสามารถในการสื่อสาร	4.42	0.62	มาก
5. ด้านประโยชน์	4.44	0.58	มาก

รายการประเมิน	M	SD.	แปลผล
5.1 ผู้เรียนได้รับความรู้แล้วเข้าใจในเนื้อหาเอกสารการสอนเพิ่มขึ้น	4.45	0.57	มาก
5.2 ผู้เรียนได้รับความรู้เพิ่มเติมเพิ่มเติมจากเนื้อหาเอกสารการสอน	4.42	0.56	มาก
5.3 ผู้เรียนได้รับความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ได้	4.45	0.62	มาก
เฉลี่ย	4.43	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจในภาพรวม พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($M = 4.43$, $S.D. = 0.60$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านภาพ วิดีโอหรือเสียง ($M = 4.47$, $S.D. = 0.58$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ ($M = 4.44$, $S.D. = 0.58$) และด้านเนื้อหา ($M = 4.43$, $S.D. = 0.63$) ตามลำดับ

ผู้ออกแบบดำเนินการตามขั้นตอนที่ 5 การประเมินผล (Evaluate) สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผล (Evaluate)

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผล (Evaluate)	ผลลัพธ์
การวิเคราะห์จำนวนผู้เข้าชม (จาก YouTube STOU Channel) ในเชิงปริมาณการรับชมและความพึงพอใจของผู้ชมจำนวนผู้เข้าชมรายการทั้งหมด 4 รายการความพึงพอใจของผู้ชม ($n = 31$) ประเมิน 5 ด้าน: เนื้อหา, รูปแบบรายการ, ภาพ/เสียง, วิทยากร, ประโยชน์	จำนวนผู้เข้าชมรายการทั้งหมด 4 รายการรวม 5,685 ครั้ง การประเมินทั้งเชิงปริมาณ (ยอดเข้าชม) และ เชิงคุณภาพ (ความพึงพอใจของผู้ชม) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของรายการในระดับที่ดีมาก ข้อมูลจากการรับชมและการประเมินความพึงพอใจ และนำไป วิเคราะห์เพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงรายการรุ่นถัดไป ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้น ความพึงพอใจโดยรวมในระดับ “มาก” สะท้อนว่า รายการสามารถตอบสนองต่อความคาดหวังของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะด้านการนำเสนอภาพ เสียง และกราฟิก

วิเคราะห์ : รูปแบบการประเมินประเมิน หลากหลายมิติ ทั้งยอดรับชมจริง และความพึงพอใจเชิงลึก มีการนำข้อมูลจาก YouTube Analytics เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพช่วยให้สามารถติดตาม ตรวจสอบและประเมินประสิทธิภาพของวิดีโอและช่อง (ที่มา: *การศึกษาข้อมูลการวิเคราะห์ YouTube ของช่องอื่น ๆ* <https://clipchamp.com/th/blog/how-to-see-youtube-analytics-other-channels/> สืบค้น 23 เมษายน 2568) ทำให้ได้ข้อมูลลึกและรอบด้านแล้วนำมาวิเคราะห์ในเชิง ประสิทธิภาพของรายการประเมินด้วยเกณฑ์มาตรฐาน 5 ด้าน อย่างเป็นระบบและมีการวิเคราะห์ คะแนนเฉลี่ยส่วนใหญ่ข้อมูลถูก นำไปพัฒนารายการรุ่นถัดไป อย่างชัดเจนตามกลุ่มเป้าหมาย มี ตัวชี้วัดที่ชัดเจน เช่น จำนวนรับชม คะแนนพึงพอใจ ความสอดคล้องของภาพและเสียง จากเดิมที่เน้น เฉพาะการประเมินภายในหรือรายงานผลทางเอกสาร การใช้ข้อมูลเชิงปริมาณไม่ได้ใช้สถิติการเข้าชม จากแพลตฟอร์มออนไลน์อย่างชัดเจน การประเมินเชิงคุณภาพเน้นเฉพาะความคิดเห็นแบบอิสระหรือ แบบสอบถามทั่วไปการนำผลไปใช้ผลการประเมินอาจไม่ได้ถูกนำไปใช้พัฒนาสื่ออย่างเป็นรูปธรรม การวัดผลสำเร็จใช้เพียงข้อสังเกตเบื้องต้นแนวทางการประเมินผล (Evaluate) ทำให้การประเมินแบบ ครบวงจร ทำให้ได้ข้อมูลลึกและรอบด้านนำข้อมูลมาวางแผนพัฒนาได้จริงเห็นผลสัมฤทธิ์ของรายการ ผ่าน สถิติการใช้งานจริงและมีการใช้สื่อมีความทันสมัย เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ชัดเจนขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์กระบวนการผลิตรายการเพื่อการศึกษา ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช :
กรณีศึกษา ชุติวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ
มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กระบวนการผลิตรายการเพื่อการศึกษา ชุติวิชา 99321 การประยุกต์
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ

สรุปผลการวิเคราะห์

การวิเคราะห์กระบวนการผลิตรายการเพื่อการศึกษา ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช :
กรณีศึกษา ชุติวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ
สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. กระบวนการผลิตรายการเพื่อการศึกษาชุติวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศ
และการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ ดำเนินการตามหลักการของ ADDIE Model ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน
ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ (Analyze) เป็นขั้นตอนแรกของการออกแบบและพัฒนา
รายการเพื่อการศึกษาที่ควรให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นพื้นฐานสำหรับการวางแผนใน
ขั้นตอนอื่นๆ โดยผู้เขียนออกแบบจะต้องวิเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน
ทั้งหมด ได้แก่ การวิเคราะห์ประเด็นและเนื้อหารายการ การวิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอ และการ
วิเคราะห์งาน

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบ (Design) เป็นการนำผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญ
มาแล้วในขั้นแรกมาใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบการวางแผนการผลิตรายการ ทั้งก่อนการผลิต
รายการ ผลิตรายการและหลังผลิตรายการ เพื่อนำมากำหนดเป็นแผนผังการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนา (Development) เป็นการต่อยอดมาจากขั้นออกแบบ เป็นการ
ดำเนินการผลิต โดยแบ่งออกเป็น ขั้นตอนการผลิตรายการ ขั้นการผลิตรายการ และขั้นหลังผลิต
รายการ เพื่อให้สิ่งที่ออกแบบไว้ปรากฏออกมาเป็นรายการ หากมีการวางแผนและออกแบบที่ชัดเจน
การปฏิบัติงานในขั้นนี้จะเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว

ขั้นตอนที่ 4 นำไปใช้ (Implementation) เป็นการนำสื่อไปใช้งานจริง ให้ผู้เชี่ยวชาญด้าน
เนื้อหาและด้านสื่อพิจารณาความถูกต้อง สมบูรณ์และความเหมาะสมของสื่อ จากนั้นจึงนำมาปรับปรุง
แก้ไข ก่อนการเผยแพร่ในช่องทาง e-Learning ของชุติวิชา และ ยูทูบ

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผล (Evaluate) เป็นขั้นตอนที่จะต้องทำอย่างเป็นระบบ โดยเมื่อเผยแพร่รายการทางช่องทางที่มหาวิทยาลัยกำหนดแล้ว เพื่อเปิดโอกาสสำหรับความคิดเห็นจากผู้ชมรายการ โดยสำรวจจากยอดผู้เข้าชมรายการ และความพึงพอใจของผู้ชมรายการ เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้สื่อมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงพัฒนา

จากการวิเคราะห์กระบวนการผลิตรายการเพื่อการศึกษา ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ภาควิชา ชุติวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ มีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การพัฒนากระบวนการผลิตรายการเพื่อการศึกษา ดังนี้

1. การผลิตรายการเพื่อการศึกษา ชุติวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ เป็นรายการที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ควรเลือกเนื้อหาที่ผู้สูงอายุให้ความสนใจและเป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุ โดยใช้ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีในการเชื่อมโยงเนื้อหาต่างๆ เพื่อให้รายการทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันสามารถนำไปเป็นรายการบริการวิชาการแก่สังคมเผยแพร่ช่องทางต่างๆ เพื่อเผยแพร่ความรู้ให้กับผู้สูงอายุ และประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัย

2. กระบวนการผลิตรายการให้ออกมามีคุณภาพตรงกับความต้องการของผู้ชมและเนื้อหาชุติวิชา จำเป็นต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการผลิตรายการอยู่เสมอ เพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการรับชมผ่านช่องทางการเผยแพร่ที่หลากหลายทั้งเทคโนโลยีที่ทันสมัยเนื้อหารายการและวิธีการนำเสนอ

3. กระบวนการผลิตเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในขั้นตอนการออกแบบและประเมินเนื้อหา เช่น การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group) หรือทดลองรับชมก่อนเผยแพร่ เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงลึกตามความต้องการจริง

4. กระบวนการประเมินผลในระยะยาวการใช้แบบฟอร์มออนไลน์หรือระบบติดตามการใช้งาน (Analytics) เพื่อให้สามารถประเมินประสิทธิภาพของสื่อได้อย่างแม่นยำในระยะยาว

5. กระบวนการหลังผลิตรายการการสร้างสื่อเสริมเพิ่มเติมเพื่อการเรียนรู้ต่อเนื่องจัดทำสื่อในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น Infographic, เอกสารสรุป, หรือคลิปสั้น เพื่อช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและความต่อเนื่องในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุในแต่ละตอน

1.2 ข้อเสนอแนะในการวิเคราะห์ครั้งต่อไป

จากการวิเคราะห์กระบวนการผลิตรายการเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช : กรณีศึกษา ชุติวิชา 99321 การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ มีข้อเสนอแนะในการวิเคราะห์ครั้งต่อไป ดังนี้

1. พฤติกรรมการรับชมรายการเพื่อการศึกษาของผู้ชมมีการเปลี่ยนแปลง ผู้ผลิตรายการควรศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมการรับชมเชิงลึก เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาศึกษาแนวทางการพัฒนาเนื้อหา รูปแบบการนำเสนอ ระยะเวลา และช่องทางการเผยแพร่ เพื่อให้ผู้ชมสามารถเข้าถึงรายการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า

2. การวิเคราะห์ความเหมาะสมของเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตและเผยแพร่รายการ โดยเฉพาะเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้เรียนสูงวัย วิเคราะห์ว่าแพลตฟอร์มที่ใช้ (YouTube, e-Learning, LINE OA) เหมาะสมกับความสามารถและพฤติกรรมของผู้สูงอายุหรือไม่ และสามารถปรับรูปแบบสื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายได้เพียงใด

3. การวิเคราะห์รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้เรียนอย่างเจาะลึก เช่น จำนวนครั้งที่มีการตอบแบบสอบถาม การกดถูกใจ แชร์ แสดงความคิดเห็นในแพลตฟอร์มออนไลน์ และการกลับมาดูซ้ำ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะช่วยชี้วัดว่าเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอมีประสิทธิภาพในการดึงดูดและสร้างแรงจูงใจ

4. การตรวจสอบคุณภาพรายการ ควรมีการตรวจสอบให้มีรายละเอียดมากขึ้น เช่น ภาพประกอบ ข้อความ การออกแบบ มากกว่าการประเมินหัวข้อใหญ่ในภาพรวมเท่านั้น จะทำให้การปรับปรุงแก้ไขรายการมีประสิทธิภาพมากขึ้น

บรรณานุกรม

ญาณิศา ไชยศรีหา, ปิยวรรณ สิริประเสริฐศิลป์, วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์, และสิริวันทน ชัยญาณะ.

(2557). กลยุทธ์การสร้างสรรครายการเพื่อนำเสนอทางสถานีโทรทัศน์ผ่านอินเทอร์เน็ต

กรณีศึกษา รายการ VRZO. วารสารช่อพะยอม, 25(2)(กรกฎาคม - ธันวาคม 2557), 169-178.

พันธุ์บุปผา โมรานนท์ และลักขณา คล้ายแก้ว. (2565). นโยบายและแนวทางการผลิตรายการ

โทรทัศน์เพื่อการเรียนรู้: กรณีศึกษาสถานีโทรทัศน์ ALTV ช่อง 4 ทวีเรียนสนุก. วารสาร

นิเทศศาสตร์ปริทัศน์, 26(3)(กันยายน - ธันวาคม 2565), 31-42.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (เว็บไซต์). ระบบการเรียนการสอนทางไกล. เข้าถึงใน

<https://www.stou.ac.th/main/StouPlan.html> สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2567

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2564). ประกาศมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เรื่องหลักเกณฑ์

การผลิตรายการและเผยแพร่สื่อการศึกษาและบริการวิชาการแก่สังคม พ.ศ. 2564. เข้าถึงใน

<https://vpn.stou.ac.th/+CSCO+0h756767633A2F2F72667265697670722E66676>

[2682E6E702E6775++/Edocument/CirLetters/urlx/-CSCO-3h--URLC/urlc1277.pdf](https://vpn.stou.ac.th/+CSCO+0h756767633A2F2F72667265697670722E66676)

สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2567.

ระวีวรรณ ทรัพย์อินทร์. (2560). ความคิดสร้างสรรค์กับการผลิตรายการโทรทัศน์ที่มีคุณภาพ.

Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์

สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 10(3)(กันยายน - ธันวาคม 2560), 1039-1050.

ศิริมิตร ประพันธ์ธูรกิจ. (2554). ความรู้เบื้องต้นทางวิทยุโทรทัศน์. กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สันหัต ทองรินทร์. (2566). หน่วยที่ 2 การบริหารการผลิตรายการโทรทัศน์. ในเอกสารการสอน

ประกอบชุดวิชา 16448 การผลิตรายการโทรทัศน์เบื้องต้น หน่วยที่ 8-15. นนทบุรี:

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุทธิติ ชัดติยะ. (2555). หลักการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์. กรุงเทพฯ: บริษัทประยูรวงศ์

พรินติ้ง จำกัด.

สุนิลชา สัตบุศย์. (2562). กระบวนการผลิตและแนวทางการพัฒนารูปแบบรายการโทรทัศน์รายการ

“เส้นทางสุขภาพ”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการสื่อสาร

คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สมเจตน์ เมฆพยับ. (2552). การผลิตรายการโทรทัศน์. กรุงเทพฯ: ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา

สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน.

สำนักเทคโนโลยีการศึกษา. รู้จัก สทศ. เข้าถึงใน <https://oet.stou.ac.th/about-us/>. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2567

เอกธิดา เสริมทอง. (2554). *หลักการแพร่ภาพและการกระจายเสียง*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

Branch, R. M. (2009). *Instructional Design: The ADDIE Approach*. Springer.

Molenda, M. (2003). In Search of the Elusive ADDIE Model. *Performance Improvement*, 42(5), 34–37. <https://doi.org/10.1002/pfi.4930420508>

Morrison, G. R., Ross, S. M., Kalman, H. K., & Kemp, J. E. (2019). *Designing Effective Instruction* (8th ed.). Wiley.

Seels, B., & Glasgow, Z. (1998). *Making Instructional Design Decisions* (2nd ed.). Merrill.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ประกาศมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เรื่องหลักเกณฑ์การผลิตรายการและเผยแพร่สื่อ
เพื่อการศึกษาและบริการวิชาการแก่สังคม พ.ศ. 2564

ประกาศมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
เรื่อง หลักเกณฑ์การผลิตรายการและเผยแพร่สื่อเพื่อการศึกษาและบริการวิชาการแก่สังคม
พ.ศ. ๒๕๖๔

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การผลิตรายการและเผยแพร่สื่อเพื่อการศึกษาและบริการวิชาการแก่สังคม เพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับทิศทางการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช รวมทั้งสอดคล้องกับการรับและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของนักศึกษาหรือผู้เรียนในยุคดิจิทัล และเป็นการเพิ่มช่องทางการเผยแพร่ในการเข้าถึงสื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชให้นักศึกษาและประชาชน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. ๒๕๒๑ ประกอบกับมติสภามหาวิทยาลัย ในการประชุมครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เรื่อง หลักเกณฑ์การผลิตรายการและเผยแพร่สื่อเพื่อการศึกษาและบริการวิชาการแก่สังคม พ.ศ. ๒๕๖๔”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“มหาวิทยาลัย” หมายความว่า มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

“อธิการบดี” หมายความว่า อธิการบดีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

“นักศึกษา” หมายความว่า นักศึกษาและผู้เรียนของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

“รายการ” หมายความว่า รายการเพื่อการศึกษาและบริการวิชาการแก่สังคมที่มีความยาว ๓๐ นาที ต่อหนึ่งรายการ

“ชุดวิชา” หมายความว่า ชุดสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่อคอมพิวเตอร์ที่ใช้ถ่ายทอดเนื้อหาสาระของชุดวิชา ซึ่งมีเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีค่าน้อยกว่า ๖ หน่วยกิตทวิภาค

ข้อ ๔ มหาวิทยาลัยจะปรับเปลี่ยนการให้บริการสื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยในรูปแบบสื่อการศึกษาประเภท ดิจิทัล วิดีโอ และซีดีเสียง (MP๓) เป็นการให้บริการสื่อการศึกษาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยกำหนด โดยให้ยกเลิกการผลิตสื่อการศึกษาประเภท ดิจิทัล วิดีโอ และซีดีเสียง (MP๓) เพื่อการศึกษาประจำชุดวิชาและประกอบชุดวิชา และบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย

-๒-

นักศึกษาสามารถเข้าถึงสื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยได้บนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ในกรณีที่นักศึกษาประสงค์จะขอสำเนาสื่อการศึกษาในรูปแบบวัสดุสำเนาสื่อ ให้ยื่นคำร้องขอสำเนาสื่อการศึกษาต่อมหาวิทยาลัยตามแบบฟอร์มที่มหาวิทยาลัยกำหนด โดยนักศึกษาจะต้องเสียค่าบริการสำเนาวัสดุ และค่าบริการจัดส่งสื่อการศึกษาทางไปรษณีย์ รวมทั้งค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ตามอัตราที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๕ ให้กำหนดรูปแบบ ความยาว และจำนวนในการผลิตรายการเพื่อการศึกษาและบริการวิชาการแก่สังคม ดังต่อไปนี้

(๑) รายการที่มีรูปแบบบรรยาย สัมภาษณ์ หรือสนทนา เพื่อมุ่งเน้นการสรุปเนื้อหา หรือเน้นตัวให้ผลิตเป็นรายการมีความยาวละ ๓๐ นาที ผลิตได้ไม่เกิน ๑๕ รายการ รวมทั้งหมด ๗ ชั่วโมง ๓๐ นาที โดยรายการรูปแบบบรรยายหรือสัมภาษณ์ให้มีผู้สอนหรือวิทยากรได้ ๑ คน และรายการรูปแบบสนทนาให้มีผู้สอนหรือวิทยากรได้ไม่เกิน ๒ คน

(๒) รายการที่มีการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบสารคดี หรือสาธิตการฝึกปฏิบัติ ให้ผลิตเป็นรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา โดยมีความยาวรายการละ ๓๐ นาที ผลิตได้ไม่เกิน ๔ รายการ โดยในแต่ละรายการให้มีผู้สอนหรือวิทยากรได้ไม่เกิน ๒ คน ทั้งนี้ ในกรณีที่จำนวนรายการเกินกว่าที่กำหนดไว้ ต้องได้รับการอนุมัติจากสภาวิชาการ

(๓) รายการที่มีเนื้อหาในรูปแบบบรรยาย สัมภาษณ์ หรือสนทนา สำหรับการผลิตเป็นคลิปเสียงเพื่อการสอน ให้ผลิตรายการที่มีความยาว ๓๐ นาที ผลิตได้ไม่เกิน ๑๕ รายการ รวมทั้งหมด ๗ ชั่วโมง ๓๐ นาที โดยรายการรูปแบบบรรยายหรือสัมภาษณ์ให้มีผู้สอนหรือวิทยากรได้ ๑ คน และรายการรูปแบบสนทนาให้มีผู้สอนหรือวิทยากรได้ไม่เกิน ๒ คน

ข้อ ๖ การผลิตรายการเพื่อการศึกษาและบริการวิชาการแก่สังคมรูปแบบคลิปวิดีโอการสอนและคลิปเสียงการสอน ให้เป็นไปดังต่อไปนี้

(๑) ชุดวิชาในระดับปริญญาตรี ให้สามารถผลิตรายการรูปแบบคลิปวิดีโอการสอนและคลิปเสียงการสอนได้ไม่เกิน ๑๕ รายการ ต่อรอบการผลิตหรือปรับปรุงชุดวิชา และอยู่ในแผนผลิตรายการประจำปีงบประมาณ

(๒) ชุดวิชาในระดับปริญญาโทและประกาศนียบัตรบัณฑิต ให้สามารถผลิตรายการรูปแบบคลิปวิดีโอการสอนและคลิปเสียงการสอน ได้ไม่เกิน ๑๐ รายการ ต่อรอบการผลิตหรือปรับปรุงชุดวิชา และอยู่ในแผนผลิตรายการประจำปีงบประมาณ

(๓) ชุดวิชาในระดับปริญญาเอก ให้สามารถผลิตรายการรูปแบบคลิปวิดีโอการสอนและคลิปเสียงการสอนได้ไม่เกิน ๓ รายการ ต่อรอบการผลิตหรือปรับปรุงชุดวิชา และอยู่ในแผนผลิตรายการประจำปีงบประมาณ

การผลิตรายการรูปแบบคลิปวิดีโอการสอนและคลิปเสียงการสอนตามวรรคหนึ่งในแต่ละรายการ ให้แบ่งเป็นตอนย่อยแสดงให้เห็นการเชื่อมโยงกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของชุดวิชาที่ชัดเจน

-๓-

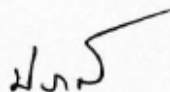
ข้อ ๗ การผลิตรายการเพื่อการศึกษาและบริการวิชาการแก่สังคมรูปแบบคลิปวิดีโอการสอนและคลิปเสียงการสอนตามข้อ ๖ให้นำมาทดแทนการผลิตรายการสอนเสริมทางไกล รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา รายการวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษา ซีดีเสียงเพื่อการศึกษา และการผลิตคลิปวิดีโอการสอนรูปแบบโมดูลในระบบอีเลิร์นนิ่งของมหาวิทยาลัยที่มีอยู่เดิมทั้งหมด

ข้อ ๘ ให้เผยแพร่สื่อการศึกษาที่เป็นรายการวิทยุกระจายเสียง รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา และรายการเพื่อการศึกษาและบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย บนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย เพื่อเพิ่มช่องทางการเผยแพร่ให้กับนักศึกษาสามารถเข้าถึงสื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยได้โดยสะดวก

ข้อ ๙ ให้อธิการบดีรักษาการตามประกาศนี้ และมีอำนาจในการออกคำสั่งหรือหลักเกณฑ์ใด ๆ เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามประกาศนี้

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประกาศนี้ ให้อธิการบดีเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด และคำวินิจฉัยนั้นให้ถือเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปราณี สังขตะวรรณ)

กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ

รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ภาคผนวก ข
แบบประเมินความพึงพอใจสำหรับนักศึกษา

แบบประเมินความพึงพอใจรายการเพื่อ การศึกษา ชุดวิชา ๙๙321 การประยุกต์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับผู้สูงอายุ

คำชี้แจง ประเมินความพึงพอใจรายการเพื่อการศึกษาที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

โดยสามารถรับชมได้ที่ www.stou.ac.th/link/JPRQ0
หรือสแกนได้ที่

www.stou.ac.th/link/JPRQ0 หรือ คิวอาร์โค้ดด้านล่าง

1. ด้านเนื้อหา *

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. เนื้อหา รายการมีความ น่าสนใจ	☐	☐	☐	☐	☐
2. เนื้อหา รายการมีความ ทันสมัย	☐	☐	☐	☐	☐
3. เนื้อหา รายการมีความ เข้าใจง่าย	☐	☐	☐	☐	☐
4. เนื้อหา รายการมีความ เหมาะสม	☐	☐	☐	☐	☐
5. ลำดับ การนำเสนอ รายการเหมาะ สม	☐	☐	☐	☐	☐
6. การนำ เสนอรายการมี ความต่อเนื่อง กัน	☐	☐	☐	☐	☐
7. ความยาว ของเนื้อหา รายการเหมาะ สม	☐	☐	☐	☐	☐

2. ด้านรูปแบบรายการ *

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. รูปแบบ รายการนำเสนอ ได้น่า สนใจ	☐	☐	☐	☐	☐
2. รูปแบบ รายการเหมาะ สมกับเนื้อหา	☐	☐	☐	☐	☐

3. ด้านภาพ วิดีโอหรือเสียง *

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ภาพใน รายการชัดเจน	☐	☐	☐	☐	☐
2. ตัวอักษร ในรายการ ชัดเจน	☐	☐	☐	☐	☐
3. เสียง ประกอบ รายการชัดเจน	☐	☐	☐	☐	☐
4. เสียง วิทยากรใน รายการชัดเจน	☐	☐	☐	☐	☐
5. กราฟิก สวยงาม เข้าใจ ง่าย	☐	☐	☐	☐	☐

4. ด้านวิทยากร หรือผู้ร่วมรายการ *

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. วิทยากรมี ความเชี่ยวชาญ ในสิ่งที่นำเสนอ	☐	☐	☐	☐	☐
2. วิทยากร อธิบายเนื้อหา ชัดเจน	☐	☐	☐	☐	☐
3. วิทยากรมี ความสามารถ ในการสื่อสาร	☐	☐	☐	☐	☐

5. ด้านประโยชน์ *

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ผู้เรียนได้รับ ความรู้แล้ว เข้าใจในเนื้อหา เอกสารการ สอนเพิ่มขึ้น	☐	☐	☐	☐	☐
2. ผู้เรียนได้รับ ความรู้เดิมเดิม เพิ่มเติมจาก เนื้อหาเอกสาร การสอน	☐	☐	☐	☐	☐
3. ผู้เรียนได้รับ ความรู้ที่ สามารถนำไป ประยุกต์ใช้ ประโยชน์ได้	☐	☐	☐	☐	☐

6. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

คำตอบของคุณ

ส่ง

หน้า 1 จาก 1

ล้างแบบฟอร์ม

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล นางสาววรรณวิสา หมูกกลาง
ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
เกิดวันที่ 22 ธันวาคม 2533 อายุ 34 ปี

ประวัติการศึกษา

วุฒิการศึกษา	ปีที่สำเร็จการศึกษา	สถาบันการศึกษา
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	2552	วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	2554	วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี
ปริญญาตรี เทคโนโลยีบัณฑิต(ทล.บ) สาขาวิชา เทคโนโลยีการโทรศัพท์ และวิทยุกระจายเสียง	2558	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี

ประวัติการรับราชการ

- บรรจุเมื่อวันที่ 8 เมษายน 2559 ตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ระดับ ปฏิบัติการ
- ปัจจุบันดำรงตำแหน่งนักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

รวมเวลารับราชการ 9 ปี

ประสบการณ์ด้านการฝึกอบรม

- ปี พ.ศ. 2559 อบรมเชิงปฏิบัติการหัวข้อ “การสร้างเทคนิคพิเศษด้วยโปรแกรม After effect”
- ปี พ.ศ. 2560 อบรมโครงการการจัดการความรู้หัวข้อ “กฎหมายลิขสิทธิ์กับการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษา”
- ปี พ.ศ. 2561 อบรมสัมมนาหัวข้อ “การจัดระบบสื่อใหม่กับการปรับกระบวนการงาน”
- ปี พ.ศ. 2563 อบรมเชิงปฏิบัติการหัวข้อ “การเป็นวิทยากรและพิธีกรผ่านสื่อการเรียนการสอนทางไกลอย่างมืออาชีพ”
- ปี พ.ศ. 2567 อบรมโครงการเสริมทักษะการแต่งหน้าด้วยตนเองสำหรับวิทยากรและผู้ปรากฏตัวออกสื่อการเรียนการสอนออนไลน์
- ปี พ.ศ. 2567 อบรมโครงการเสริมทักษะการแต่งหน้าด้วยตนเองสำหรับวิทยากรและผู้ปรากฏตัวออกสื่อการเรียนการสอนออนไลน์
- ปี พ.ศ. 2567 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การใช้ AI เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน”
- ปี พ.ศ. 2567 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การเตรียมความพร้อมสำหรับการผลิตสื่อ AR และ VR ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช”
- ปี พ.ศ. 2567 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “ปัญญาประดิษฐ์เพื่อการศึกษาใคร ๆ ก็ใช้ได้”